

**PÄRNU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2019. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	5
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud	5
2.2 Eelarve.....	6
2.3 Projektid	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	8
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	10
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	11
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	12
2.4.4 Erialahariduse omandamine	12
2.4.5 Töötajate tunnustamine	13
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	13
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	14
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	14
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	15
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	21
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	21
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	22
4.3 RVL teenindus.....	24
4.4 Laste- ja noorteteenindus	25
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	25
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine.....	25
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	25
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	27
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	29
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	30
4.6.1 kohalikul tasandil	30
4.6.2 riiklikul tasandil.....	33
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	34
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	34
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	35

4.9 Andmebaasid	35
5. 2020. aasta tegevused	35
LISA 1. Personali koolitus	37
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	37
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	38
LISA 4. Laste ja noorteüritused	39
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	43

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/li nna nimi	Elanike arv (01.12.1 8)	KOV-de arv maakonn as	Üldkasutatav ate raamatukogu de arv	Harukogu de arv	Teenindus punktide arv*	Kokku
Pärnu maakond	87 814	7	10	41	3	54
Pärnu linn	51 860		1	11		12

1. Põhilised tegevussuunad

2019. aasta on esimene aasta, mil töötati uue haldusjaotuse järgi. Pärnumaal on 7 KOVi. Tori ja Põhja-Pärnumaal moodustati valla keskraamatukogud ning ametisse asusid nende direktorid. Aasta näitas, et need ümberkorraldused on end igati õigustanud ja raamatukogude igapäevatöö on oluliselt paranenud ning paremini koordineeritud. Raamatukogud on muutunud nähtavamaks ja nende roll kohalikus kultuurielus on suurem. Veel paremaks on muutunud koostöö valdade keskraamatukogude ja maakonna keskraamatukogu vahel. Samuti võib öelda, et ühinemistest on võitnud nii raamatukogude kasutajad kui töötajad.

Seoses valdade keskraamatukogude moodustamisega toimus ka rohkem muudatusi raamatukogude lahtiolekuaegades ja töökoormuse jagamises.

Raamatukogude ühendamise ja ühtse juhtimise alla kaasnesid uute põhimääruste, kasutuseeskirjade, komplekteerimispõhimõtete jm dokumentide koostamine, raamatukoguteenuse optimeerimine, töötasude ja eelarvete ühtlustamine.

Vastu võeti Pärnu Keskraamatukogu arengukava 2019-2025, samuti vaadati üle komplekteerimise põhimõtted ja täiendati neid arvestades lugejate vajadusi.

Kõik Pärnumaa raamatukogud tähistasid Eesti laulu- ja tantsupeo juubeliaastat näituste, erinevate kohtumisõhtute ja kontsertidega. Põhja-Pärnumaa raamatukogu direktor Monika Jõemaa oli laulupeotule teekonnal Vändra piirkonna kõneisik meediaga suhtlemisel ning tutvustas kohalikke ajaloolisi isikuid ja paiku tule teekonnal Torist kuni Sakala metsateeni, kus tuli Viljandimaale üle anti.

Pärnu Keskraamatukogu tähistas 110. tegevusaastat konverentsiga „Raamatute raamid vol. 2“, kus kirjanduse ja kultuurielu üle arutlesid Kaupo Meiel, Peeter Helme, Armin Kõomägi ja Andrus Kivirähk.

Veel tähistasid juubeleid Vatla (100), Pärnjõe (95) ja Vihtra (65) raamatukogud.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Pärnu Keskraamatukogu eelarves olid 2019. aastal haruraamatukogude eelarved eraldi (iga osavalla raamatukogudel oma eelarve), aga II poolaastast otsustati hakata ühiselt tellima bürootarbeid ja majanduskaupu. 2020. aastast on kõikidele raamatukogudele ühine eelarve, ainult teavikute raha arvestatakse igale raamatukogule eraldi.

Lugejate paremaks teenindamiseks muudeti Ranna ja Rääma haruraamatukogude avamisaeg tööpäeviti ühe tunni võrra varasemaks. Raamatukogud avatakse kell 10.00. Paikuse haruraamatukogu suviseid lahtiolekuajaegu muudeti nii, et kord nädalas (teisipäeviti) on raamatukogu avatud 18.00-ni.

2018. aastal moodustati Pärnu Keskraamatukogu uus nõukogu, 2019. aasta jaanuaris toimus nõukogu koosolek, kus valiti nõukogu esimees, rohkem pole nõukogu koos käinud.

Kinnitati Pärnu Keskraamatukogu ühine tasuliste teenuste hinnakiri ja isikuandmete töötlemise kord. Võeti kasutusele uued teenused (Paikusel raamatute kiletamine ja Paikusel, Tõstamaal ja keskraamatukogus paberpressi, lõiketerade ja pabergiljotiini kasutamine). Kaks korda kuus viidi haruraamatukogudesse uusi raamatuid ja toodi sealt mahakantud raamatuid, mida jagati Pärnu bussijaama Rändaja Raamatukogus. Sellise teenusega ollakse väga rahul. Suurenes raamatuvahetus raamatukogude vahel. Kuna ühinemisel keskraamatukoguga haruraamatukogudes töökoormused ega lahtiolekuajad ei muutunud, siis tagasiside ühinemisele on olnud positiivne.

01.09.2018 moodustati Lääneranna Valla Raamatukogu asukohaga Lihulas. Raamatukogul on 10 haruraamatukogu ja 5 liikmeline nõukogu.

1.03.2019 muudeti Vändra Raamatukogu Põhja-Pärnumaa Raamatukoguks koos 9 haruraamatukoguga. Raamatukogu nõukogu on moodustamisel.

Tori valla raamatukogude reformiga moodustati 1.08.2019 Tori Valla Raamatukogu, mille moodustavad 6 haruraamatukogu ja Tammiste välisteeninduspunkt. Jõesuu raamatukogu likvideeriti ja see läks Jõesuu külaseltsile. Tegutsemiseks ja raamatute soetamiseks annab vald tegevustoetust. Raamatukogunduslike küsimuste lahendamisel on abiks vallaraamatukogu.

Ühinenud raamatukogudest oli toimiv raamatukogu nõukogu ainult Sindi raamatukogus.

1.09.2016. aastast on Häädemeeste vallas Häädemeeste raamatukogu Treimani, Kabli ja Massiaru haruraamatukogudega. Iseseisvana jätkavad Uulu raamatukogu ja Võiste raamatukogu. Raamatukogu nõukogu (on kinnitatud veel vana struktuuri järgi) liikmed käivad raamatukogus ja on kursis raamatukogude töödega. Üldine arvamus on, et haruraamatukogude lahtiolekuajad ja töökorraldus on sobivad.

01.10.2017 on Saarde vallas Kilingi-Nõmme raamatukogul 2 haruraamatukogu – Tihemetsa ja Tali. Iseseisvana jätkab Surju raamatukogu.

Kihnu valla ainus raamatukogu on avatud 15 tundi nädalas. Vallaelanike ja saare külaliste vajadused raamatukoguteenuse järele on rahuldatud. Raamatukogul on nõukogu.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.18. €	Seisuga 31.12.19 €	Muutus %
Eelarve kokku	2241,448	2305,946	+2,8%
sh keskraamatukogu	1225,330	1269143	+3,46%
Personalikulu	1317,140	1438,766	+8,5%
sh keskraamatukogu	759,934	822903	+7,65%
Komplekteerimiskulu	387,696	390,892	+0,9%
sh KOV-lt	221,802	226,312	+2%
sh riigilt	164,794	164,58	-0,1%
sh keskraamatukogu	203,227	207819	+2,2%
sh KOV-lt	106,197	110324	+3,75%
sh riigilt	97,030	97495	+0,48%
Infotehnoloogiakulu	46,968	50,134	+6,3%
sh keskraamatukogu	20,148	23478	+14,19%
*			
*			

Pärnu Keskraamatukogu teenis omatulu 27% rohkem kui 2018. aastal. Eelarves on omatulu planeeritud alati väiksem, kuna raske on ette ennustada kui palju meie teenuseid kasutatakse. 2019. a suurenes tasuliste teenuste tulu 15%, aga viiviseid maksti 7% võrra vähem kui 2018. aastal.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Mälestuspingid Aruväljal kohaliku külalauliku Martin Soobergi 180. sünniaastapäevaks ja rahvatantsuõpetaja Elma Killingu 80. juubeliks – (KOP)	01.10.2018-01.06.2019	1748€	1943€
Noored raamatukogudesse – 3D pliiatsid Are raamatukogule, kohtumisõhtu Jaanus Vaiksooga (HTM/Tori vallavalitsus)	01.01-31.12.2019	400€	400€
Noored raamatukogudesse - koduse lugemispesa kujundamine Sindi Linna-raamatukogus huvihariduse ja- tegevuse arendamiseks ning erinevate innovaatiliste noorsootöö tegevuste elluviimiseks (HTM/Tori vallavalitsus)	01.01-31.12.2019	750€	750€

Noored raamatukogudesse - öölugemine Sauga raamatukogus (HTM/Tori vallavalitsus)	01.01-31.12.2019	400€	400€
Noored raamatukogudesse - Ampsuteaduse töötuba Suigu raamatukogus (HTM/Tori vallavalitsus)	01.01-31.12.2019	270€	270€
Põhja-Pärnumaa piirkonna ajalooliste fotode digitaliseerimine, näituse "Enne ja nüüd" korraldamine (ERÜ projektikonkurss „Raamatukogud-muuseumid-noored)	01.05-31.12.2019	250€	622€
Põhja-Pärnumaa Raamatukogu koolivaheaja kokandusringi korraldamine Vändra Raamatukogus (Eesti Kultuurkapitali Pärnumaa ekspertgrupp)	15.10-15.11.2019	250€	500€
Ühine infosüsteem Eesti raamatukogudele: tutvumine ühtse Iirimaa rahvaraamatukogude võrgu ja automatiseerimise projektiga (Kultuuriministeerium – raamatukogude arendamise programm)	01.05-31.12.2019	10 000€	11 545
Pärnumaa raamatukoguhoidjate seminarilaager Lääneranna vallas „Raamatukogud täna ja homme“ – (Kultuuriministeerium – raamatukogude arendamise programm)	06.05-30.06.2019	740€	2472€
Erasmus+ kontaktseminar „Public Libraries and their Roles and Work in Inclusion and Learning“ – (SA Archimedes)	1.04-30.05.2019	1150€	1230€

Kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise programmist saadud projektitoetus andis võimaluse organiseerida juba 6. korda kahepäevane Pärnumaa raamatukoguhoidjate seminarilaager, seekord Lääneranna vallas. Tutvusime valla ajalooliste paikadega, raamatukogudega, kuulasime Krista Kaera ülevaadet briti kirjandusest ja kirjastuse Varrak tegevusest. Seminarilaager, milles osales 54 inimest, annab võimaluse tutvuda erinevate Pärnumaa valdade raamatukogudega ning aitab kaasa raamatukoguhoidjate omavahelisele koostööle.

Raamatukogude arendamise programmist saadi raha ka õppereisi korraldamiseks Dublinisse. Õppereisil osalesid maakonnaraamatukogude juhtivspetsialistid. Õppereisil tutvuti Lõuna-Dublini piirkonna rahvaraamatukogudega ning Iirimaa ühtse raamatukogusüsteemiga. Pärnu Keskraamatukogust osalesid direktor, turundusjuht ning teeninduse peaspetsialist. Sellised õppereisid on väga kasulikud ning olulised uute ideede saamiseks ning teenuste parandamiseks.

SA Archimedese toel osales Pärnu Keskraamatukogu turundusjuht Norras Bergenis Erasmus+ kontaktseminaril, mille teemaks oli raamatukogude roll elanikkonna kaasamisel ning raamatukogud kui elukestva õppe keskused. Õppereisi käigus oli võimalik tutvuda Norra

raamatukogude kogemustega keelekohvikute ja digikoolituste läbiviimisel ning sisserännanute lõimimisel Norra ühiskonda.

Pärnu Keskraamatukogu osales ka NordPlus projektis „Age Should not Be a Limit: Teaching Digital Skills for Elderly People“. Projektis osalesid Pärnu Keskraamatukogu, Tammiste Hooldekodu, O. Lutsu nimeline Tartu Linnaraamatukogu Eestist; Tampere linnaraamatukogu Soomest; Utena ja Vilniuse keskraamatukogud Leedust. Projektikohtumistel tutvuti erinevate asutuste koostöövõimalustega eakatele digioskuste õpetamisel ja erinevate riikide edulugudega sel teemal. 2019. aastal toimusid projektikohtumised Leedus ja Tartus.

Haridusministeeriumi poolt Tori vallale eraldatud huvihariduse ja -tegevuse arendamiseks ning erinevate innovaatiliste noorsootöö tegevuste elluviimiseks mõeldud projektirahadest said sel aastal osa Tori Valla Raamatukogu haruraamatukogud, kes õigeaegselt vastavad taotlused esitasid. Kõik projektid said edukalt ellu viidud ja nii mõnelegi tuleb jätk 2020. aastal. Näiteks „Noored raamatukogusse“ toetuse abil osteti Are raamatukogusse kaks 3D pliiatsit, lastele meisterdamisvahendeid ja tasuta kirjanik Jaanus Vaiksoo esinemise eest, Suigu raamatukogus toimus Ampsuteaduse töötuba, Sindi Linnaraamatukogus sisustati kodune lugemispesa jne.

„Raamatukogud - muuseumid - noored“ rahastusel said innovatsioonimaleva noored Vändra raamatukogus põhjaliku koolituse vanade fotode digitaliseerimisest ja veebikeskkonda üles laadimisest. Digitaliseeriti mitusada vana fotot ja koostati näitus.

Kultuurkapitali Pärnumaa ekspertgrupi toel toimus koolivaheajal Vändra raamatukogus kokandusring.

Pärnu Keskraamatukogu kirjutas ka projektitaotluse Rahvakultuurikeskuse regionaalse kultuuritegevuse toetuse meetmele, et taotleda raha muusikaosakonna Pilliriivi (pillilaenus) muusikainstrumentide ostmiseks, kuid kahjuks ei osutunud see taotlus abikõlblikuks.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng.

Pärnumaa raamatukogudes töötab 88 raamatukoguhoidjat, neist 17 osalise tööajaga. Kõrgharidusega on 50, neist raamatukogunduslikuga 38 ja keskharidusega 38, neist raamatukogunduslikuga 23. Kutset omavad 68 raamatukoguhoidjat. Vabatahtlikke töötas 9.

Kaadri vahetus oli suurem kui varasematel aastatel. Pensionile siirdus 6 staažikat raamatukoguhoidjat.

Seoses töötaja haigestumisega muudeti Pärnu Keskraamatukogu Aruvälja haruraamatukogu lahtiolekuaegu ja Jõõpre raamatukoguhoidja on ajutiselt tööle kahes raamatukogus. Aruvälja raamatukogu on ajutiselt avatud üks kord nädalas neljapäeviti.

Pärnu Keskraamatukogu Rääma haruraamatukogu mõlemad kauaaegsed raamatukoguhoidjad otsustasid pensionile jääda. Üheaegselt pensionile minejate asemele leiti töötajad oma majast ja maakonna külaraamatukogust. Uute töötajate otsingul oli oluline leida inimesed, kes tahavad ja oskavad korraldada üritusi ja pakkuda erinevaid tegevusi nii lastele kui täiskasvanutele, olla teadlikud nutimaailma võimalustest ja osata neid rakendada raamatukogutöös. Pärnu Keskraamatukokku lisandus 2019. aastal 2 uut töötajat.

Enne struktuurimuutusi oli Põhja-Pärnumaa valla raamatukogudes 14,3 ametikohta. Pärast raamatukogureformi jäi 11,6. Vändras koondati üks ametikoht ja Pärnu-Jaagupi raamatukogus hakkasid põhitöötaja kõrval osalise koormusega töötama Libatse ja Vahenurme

raamatukoguhoidjad. Kui varem olid raamatukogude eesotsas direktorid, siis nüüd said kõik ametinimetuseks raamatukoguhoidja ning toimus konkurss Põhja-Pärnumaa Raamatukogu direktori ametikohale. Kus võimalik, on kavas ühendada kooli- ja külaraamatukogu nagu näiteks Suurejõe haruraamatukogu puhul. Alates 1. septembrist 2019 tegutseb ta Juurikaru Põhikoolis sobivates ruumides ning raamatukogu on saanud uue hingamise - kasutajate ja külastajate arv on kasvanud ning kavas on seal raamatukoguhoidja töökoormust 2020. aastal suurendada. Lähtudes kasutajate arvust ja „Raamatukogude kvaliteedihindamise mudelist” vähendati direktori ettepanekul mõnede raamatukogude lahtiolekuaegu ja Pärnu-Jaagupis muudeti lahtiolekuaega. Tänu töökoormuste optimeerimisele oli võimalik töötajate töötasu tõsta.

Seoses Tori Valla Raamatukogu moodustamisega vallas ühtegi koondamist ei toimunud. Töölt lahkusid omal soovil Sauga ning Tori raamatukoguhoidjad. Uute raamatukoguhoidjate ja direktori leidmiseks kuulutatud konkursid õnnestusid. Sindi raamatukogus toimus juhi vahetus ja lisaks asus tööle 0,5 koormusega uus töötaja, kes on ühtlasi ka Tartu Ülikooli infokorralduse üliõpilane. Kuna Urge raamatukoguhoidja asus tööle teises asutuses ning piirkonnas teenuse vajadust analüüsides selgus, et raamatukoguteenuse kättesaadavuseks piisab kahest päevast nädalas, siis põhikohaga raamatukoguhoidjat tööle ei võetud ja teenust osutab kahel päeval nädalas Sindi raamatukoguhoidja.

Tori valla tööajamuudatustest kõige kaalukam on see, et kasutajate paremaks teenindamiseks on haruraamatukogud (va Urge) avatud ka laupäeviti 10.00 – 14.00. Suigu raamatukoguhoidja täidab ka seltsimaja juhataja ametikohta 0.3 koormusega.

Kilingi-Nõmme Raamatukogul on kaks haruraamatukogu kokku 3,5 ametikohaga. Kilingi-Nõmme raamatukogu 3 töötajat käivad vaheldumisi tööl ka Tihemetsa raamatukogus ja 0,5 kohaga töötab Tali raamatukoguhoidja.

Taaskord muutus raamatukogude töökorraldus Häädemeeste vallas. Koondati poolteist ametikohta ja töö korraldati ümber nii, et Häädemeeste raamatukogu kaks töötajat, (üks neist direktor), käivad kumbki kahel päeval nädalas haruraamatukogudes, teistel päevadel on tööl Häädemeestel. Treimani raamatukogus töötab täiskoormusega raamatukoguhoidja, keda puhkuse ajal asendab töövõtulepinguga raske liikumispuudega noormees.

Lääneranna raamatukogu esmaseks tegevussuunaks võib pidada väga erinevates tingimustes tegutsevate raamatukogude ja raamatukoguhoidjate töötingimuste ühtlustamist paremuse poole: palgad (mõned raamatukoguhoidjad said mitmesaja eurose palgatõusu), puhkused (kõigil 35 päeva), lahtiolekuaegade ühtlustamine, kus arvesse võeti ka lisatöödele – koristamine, kütmine, õueala hooldamine – kuluvaid töötunde, kuna töötajad lisatasu ei saa. Kõik haruraamatukogud on avatud 35 tundi nädalas. Iga kuu viimane reede on sisetöö- või koolituspäev. Ühtlustati haruraamatukogude töötajate ametinimetused – raamatukoguhoidja. Raamatukogud said uued valla sümboolikaga sildid ja sarnased lamineeritud lahtiolekuaegade sildid.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Lisa 1

Pärnu Keskraamatukogul oli 2019. a koolitusteks planeeritud 5870€.

2019. aastal olid olulisel kohal kogemusreisid ja -kohtumised erinevate riikide raamatukoguhoidjatega: Bergen (1 inimene), Brüssel (2 inimest), Dublin (3 inimest), Leedu raamatukogud (2 inimest), Oodi raamatukogu külastus (54 inimest), Viljandi linnaraamatukogu (4 inimest), ERÜ lasteteeninduse toimkonna õppereis Stockholm (1).

Pärnu Keskraamatukogu külastasid Prantsuse rahvaraamatukogude juhtimise programmis osalejad, kolleegid Kaunase piirkonna raamatukogudest, Läti Limbaži raamatukoguhoidjad. Igalt kohtumiselt saadi huvitavaid mõtteid ja kogemusi.

IFLA kongressil Ateenas osales 1 inimene. Kongressil kuulnud mõtteid jagati Pärnumaa raamatukoguhoidjate seminaril.

Mitmel aastal on osaletud TÜ korraldatud rahvaraamatukogude suveseminaril (1 inimene) ja rahvaraamatukogude suvelaagris (2 inimest). Selliseid suviseid kokkusaamisi on vaja ja osalejate tagasiside on alati positiivne.

Paikuse raamatukogu raamatukoguhoidja osales Tallinna Keskraamatukogus nädalasel praktikal. Selline koolitusvorm on väga vajalik ja ülevaatlik. Eelkõige vajavad seda vähese kogemusega raamatukoguhoidjad ja kindlasti valdada keskraamatukogude juhid.

Lastega tegelevad raamatukoguhoidjad osalesid enamikel lasteteenindusega seotud koolitustel: muinasjutukonverentsil Haapsalus osales 5 inimest ja Nikky Smedley töötoas „Kuidas rääkida laste keeles?“ lastekirjanduse keskuses 1 inimene. Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemias (2 inimest), lasteraamatukoguhoidjate teabepäeval osales 4 inimest ja kogemustuuril 2 inimest, algupärasel lastekirjanduse päeval Tartus 1 inimene. 2019. aastal toimus lasteraamatukoguhoidja päev Paikusel ja seal osales 8 Pärnumaa raamatukoguhoidjat. Lugemisisu stardikoolitusel oli meie maakonnast 6 osalejat, 3 inimest käis teabepäeval „Laps kirjanduses 7“.

2019. a osalesid 4 inimest juhtimiskoolitustel, mida korraldasid ERÜ, Rahvusraamatukogu ja Sisekosmos OÜ. Juhtimiskoolitused on väga vajalikud mitte üksnes asutuse juhtidele, vaid ka keskastme juhtidele.

Mitmetele juriidilistele küsimustele saadi vastused koolitusel „Õigusteadmised raamatukoguhoidjale“ (1 inimene). Koolitusel „Kuidas kaasates huvigruppe leida ideid teenuse arendamiseks“ osales 1 inimene.

Häädemeeste valla raamatukoguhoidjatele toimus psühholoogi koolitus „Meeskonnatöö võlu ja valu“.

Populaarsel A. Sibula erialapäeval osales 1 inimene ja Tallinna Keskraamatukogu korraldatud ümarlaual „Kas eesti kirjandus lahkub koolist...“ 1 inimene. Otseülekandena sai mõttevahetusest osa veel 2 inimest.

Raamatukoguhoidjatele on väga vajalikud ka igasugused projektijuhtimise- ja kirjutamise koolitused. Projektijuhtimise koolitusel „Paberilt elamuseks“ osales 1 inimene, „Projektkirjutamise ABC“ (4 raamatukoguhoidjat).

Samuti on väga tähtsal kohal IT-alased koolitused: IT-hügieeni koolitus (2 inimest), infootsing internetist (1), kodulehekülje WordPress koolitus edasijõudnutele (1 inimene).

Andmekaitse koolituse läbis 2 inimest, teenuse disainimine ja arendamine (1).

Tartu Ülikooli e-koolitus „Kümme sammu kaotusega toimetulekuks”. (1 inimene).

„Vaimse kultuuripärandi märkamine ja kogukonna võimalused vaimse pärandi hoidmisel” (1). Venekeelse kirjanduse valikuga Peterburi kirjastuses käis tutvumas 1 inimene.

Kirjastuste Maurus, Koolibri, Avita teabepäevad (1 inimene)

Seminaril „Raamatukogud-muuseumid-noored” käis 2 inimest.

Osaleti Punase Risti koolitusel (2 inimest) ja tuleohutuse loengul ja aktiivõppusel (43 inimest), tuleohutuse ja evakuatsiooni eest vastutavate isikute koolitusel (1).

Eesti Muusikakogude Ühenduse 2-päevasel koolitusel Tartu Ülikoolis käis 2 inimest.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukogu hoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
25.01.19	Kirjandus	K. Meiel A. Kivirähk P. Helme A. Kõomägi	4h	63/7	475€
7.02-8.02.19 13., 20.02.19	IT	BCS Koolitus	16h	31/7	0€
29.03.19	Kirjandus	T. Kattel	4h	52/7	200€
26.04.19	Eneseareng; juhtimine	L. Kolk	5h	49/6	0€
30.-31.05.19	Kodulugu, kirjandus	K. Kaer A. Peksar	6h	45/7	200€
30.08.19	Raamatukogu ndus	Oodi raamatukogu	4h	50/7	2200€

27.09.19	Psühholoogia	T. Tallermaa	6h	71/7	1100€
29.11.19	Juhtimine, raamatukogundus	Pärnu Keskraamatukogu	3h	68/7	0€
15.12.19	Muusika, kultuurilugu	Pärsti keskus	3h	49/7	329€

Väga kasulik oli 2018. aastal alguse saanud Rahvusraamatukogu ja Rahandusministeeriumi korraldatud „E-kodaniku juhendaja koolitus raamatukoguhoidjatele“. Osalejad said täiendavaid teadmisi arvuti ja interneti kasutamisest, e-teenustest, tekstitööstusest, internetiturvalisusest.

Mälutreenner Tauri Tallermaa jagas nippe tähelepanu- ja keskendumisoskuse parandamiseks; lugemiskiiruse tõstmiseks ja loetu meeldejätmiseks.

Pärnumaa raamatukoguhoidjate seminarlaagri 45 osalejat kohtusid Lääneranna vallavanemaga ja töökorraldusega vallas, külastasid Tuudi ja Lihula raamatukogusid, Lihula muuseumi, mandri-Eesti suurimat ja liigirohkemat orhideede kasvuala, Massu mõisa, kuulasid Krista Kaera ülevaadet briti kirjandusest ja kirjastamispoliitikast ja tõlkimisest.

ETKA Andras koolitus julgustas raamatukoguhoidjaid väärtustama oma tööd kogukonna heaks.

Õppereisilt Oodi raamatukokku said kõik osalejaid innustust uute teenuste arendamiseks ja raamatukogude ruumide ümberkorraldamiseks.

Novembris korraldatud teabepäev „Elu Pärnumaa raamatukogudes pärast haldusreformi“ oli kõigile raamatukoguhoidjatele vajalik ja kasulik. Kõik Pärnumaa valdade keskraamatukogude direktorid andsid ülevaate oma raamatukogude töökorraldusest, seoses haldusreformiga toimunud muutustest ja tulevikuplaanidest. Toimus elav kolleegidevaheline arutelu ning nii mõnigi asi sai selgemaks ja häid ideid saadi kaasa oma valla raamatukogutöö korraldamiseks. Samal teabepäeval andis Pärnu Keskraamatukogu turundusjuht ülevaate õppereisist Dublinisse ning Iirimaa ühest raamatukoguvõrgust.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

LISA 2

Enamus raamatukoguhoidjate avalikke esinemisi on seotud uudiskirjanduse tutvustamisega koolides ja lasteaedades, samuti ettekanded koduloolistel teemadel ning uute teenuste tutvustamine.

2.4.4 Erialahariduse omandamine.

Tori Valla Raamatukogu Sindi haruraamatukogu raamatukoguhoidja õpib Tartu Ülikoolis infokorralduse eriala rakenduskõrghariduse õppes.

Pärnu Keskraamatukogu turundusjuht õpib TÜ Pärnu Kolledžis teenuste juhtimise ja disaini eriala magistriõppes (MBA).

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

ERÜ tänukiri Pärnu Keskraamatukogule seoses 110. tegevusaastaga.

Pärnu Keskraamatukogu esitas lasteteeninduse peaspetsialisti Signe Peeker'i Aasta Lasteraamatukoguhoidja 2019 nominendiks.

EV Kultuuriministeeriumi tänukiri- Urve Saard (Pärnu Keskraamatukogu) seoses 60. sünnipäevaga, Kaire Kuura ja Marina Jantson (Pärnu Keskraamatukogu) seoses 50. sünnipäevaga, Leili Tali (Häädemeeste), Marie Iir (Massiaru), Laine Adamsoo (Vändra), Ester Kerge (Pärnu-Jaagupi) ning Tiiu Kobar ja Ülle Viljapuu (Pärnu Keskraamatukogu) seoses pensionile jäämisega.

Pärnu Keskraamatukogu kolleegipreemiad: Hea kolleeg 2019 – Reet Roosi, Abistav käsi 2019 – Ave Talts, Puhtuse hoidja 2019 – Raissa Poznjak, Tegus maaraamatukoguhoidja 2019 - Terje Roseniit (Lõpe raamatukogu)

Pärnumaa Aasta õpitegu 2019 – TÕN 2018 ettevõtmised Sindi Linnaraamatukogus

Audru osavalla tänukiri Audru luulekonkursi "Koidulauliku valgel" korralduskomisjonis osalemise eest Pille Ristimets (Jõõpre)

Audru osavalla tänukiri kodukandi kultuurielu edendamise eest 2018. aastal – Malle Kiis (Aruvälja), Pille Ristimets (Jõõpre)

Kergu lasteaed-alkkooli tänukiri hea koostöö eest – Sirje Sõnajalg (Kaisma)

Malle Pajo (Are) – Tori valla tänukiri 25. tööjuubeli puhul, Are kooli tänukiri mälumängude sarja ning raamatukogutundide läbiviimise eest, kirjanik Ilmar Tomuskiga kohtumise korraldamise ning õpilaste juhendamise eest Gulliveri teatrimängus ja imelise koostöö eest I trimestril.

Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi tänukiri osalemise eest „Infootsing internetist 2019,, finaalis – Reelika Kullerkan (Sindi raamatukogu)

Tori valla eripreemia ja tänukiri uuendusliku lähenemise eest Tori Hoidiste minimessil (mobiilne raamatukogu) Tori Valla Raamatukogule.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.

LISA 3

Pärnu Keskraamatukogu Ranna haruraamatukogu hoone (Papiniidu 50) on müügis olnud kolm korda, kuid senini ei ole ostjat leitud. Ostu korral peab raamatukogu majast välja kolima, kuid 2019. aasta lõpuks ei olnud selgunud, millised ruumid raamatukogu saab. Linnavalitsuse seisukoht on, et piirkonda on kindlasti raamatukogu vaja, aga sobivaid ruume on raske leida.

Lavassaare haruraamatukogu remont jäi tegemata, kuid parentati raamatukogu valgustust ja tühjana seisnud ruumist sai 2020. aasta algul laste lugemistuba.

Põhja-Pärnumaa raamatukogu Suurejõe haruraamatukogu kolis amortiseerunud korterelamust Juurikaru koolimajja. Ruumid on väga sobivad, raamatukokku on eraldi sissepääs. Vaja oleks välistrepile ehitada käsipuu.

Tori valla raamatukogu Sindi raamatukogus tegeldi endise Eesti Posti maja raamatukogu jaoks sobilikuks kohandamisega. Maja on ühekorruseline, hea asukohaga. Plaanis oli uus maja kasutajatele avada septembris-oktoobris 2019, kuid kuna hange läks oodatust kallimaks, nihkusid kõik tähtajad aastasse 2020. Lahendamist vajab Tori haruraamatukogu ruumide ja töökorralduse jaotus Tori põhikooli raamatukoguga. Plaanis on moodustada ühendatud rahva- ja kooliraamatukogu. Tammiste välisteeninduspunktile tuleks leida parem asukoht, praegu asub see lasteaias.

Põhja-Pärnumaa raamatukogu Vändra raamatukogumaja katuseviil vajab värvimist ja trepp remonti (toimub 2020). Pärnu-Jaagupi haruraamatukogu saab lifti 2020. aastal, välisfassaadi remont toimub 2021. aastal. Libatse haruraamatukogu asub praegu Libatse lasteaed-alkkooli ruumides. Kuna kool tegutseb viimast õppeaastat, on veel lahtine, kas raamatukogu jääb sinna majja. Praegustes ruumides vajab remonti eesruumi lagi, vahetamist vajab maja katus ja küttesüsteem. Remonti vajavad Vahenurme haruraamatukogu laed. 2019. aastal vahetati välja välisuste lukud libliklukkude vastu.

Häädemeeste Raamatukoguga ühes majas asuva lasteaia remonditööde käigus juhtus augustis veeavarii, kus peamine kahjukannataja oli raamatukogu. Raamatukogus korrastati lagi ja seinad. Paigaldati kaks tuletõkkeust.

Lääneranna raamatukogu Virtsu haruraamatukogu esik vajab remonti, sest niiskus teeb liiga nii töötajale kui raamatutele. Koonga ja Kirbla haruraamatukogud ootavad kolimist uutesse ruumidesse. Vajaminev rahaeraldus on 2020. a eelarves olemas. Maja, kus Koonga haruraamatukogu asub, läheb lammutamisele ning Kirbla haruraamatukogu pääseks amortiseerunud kortermaja teiselt korruselt parematesse tingimustesse.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Liikumispuudega inimeste juurdepääs raamatukogusse puudub Tali, Metsküla, Kihnu, Suurejõe, Pärnjõe, Tuudi, Pootsi, Tori, Urge, Libatse, Tootsi, Ranna haruraamatukogudel ja lahendust pole praegu näha. Pärnu-Jaagupis on lifti ehitamine käsil, Sindi ja Kirbla raamatukogudel laheneb probleem uude majja kolimisega ja Suigu raamatukogu lifti vajadus on valla arengukavas. Piiratud ligipääs on Vatla, Saulepi, Kõmsi, Tihemetsa, Kilingi-Nõmme, Vahenurme, Rääma raamatukogudesse, kuid raamatukoguhoidja abiga on see võimalik.

Vajadusel kasutatakse koduteenindust ja raamatukoguhoidjad kinnitavad, et keegi teenindamata ei jää.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Pärnu Keskraamatukogu infotehnoloogia kulud suurenesid 14%. Tõstamaa ja Paikuse haruraamatukogud said uued sülearvutid ja Audru ja Lavassaare haruraamatukogud said uued lugejaarvutid. Uuendati Pärnu Keskraamatukogu turvakaameraid.

Kõikides Lääneranna raamatukogudes vahetati välja töötajate ja kasutajate arvutid, sest üheks huvi vähenemise põhjuseks lugejaarvutite vastu võib olla ka mittetöökorras arvuti ja WiFi kehv levi. Täna on töökorras ja kiire internetiga arvutid kõigis raamatukogudes, milline

võimaldab ka realselt kasutada raamatukogu katalooge, olla internetis ja teha lugejale vajalikke toiminguid.

Kihnu raamatukokku paigaldati uus WiFi ruuter.

Vändra raamatukogu sai kiirema internetiühenduse

Tori Valla haruraamatukogude ja Sindi raamatukogu paremaks teenuse osutamiseks renditi koopiamasin, osteti 1 sülearvuti ja 2 lauaarvutit. Sindis ja Urgel on internetiteenus üle viidud optilisele kaablile ja Urgel on loodud uus kiire WiFi ühenduspunkt. Aastal 2020 on Tori valla üldises IT hankeplaanis sees peaaegu kõikide raamatukogu arvutite väljavahetamine.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

2019. aasta Pärnumaa raamatukogude kogude arvnäitajaid ei saa võrrelda 2018. aastaga, sest Pärnumaa arvestusse lisandusid Lääneranna raamatukogu näitajad (liitusid okt. 2018) ja Pärnu Keskraamatukogu arvestusse osavaldade 9 haruraamatukogu näitajad.

2019. aastal jõudis Pärnumaal lõpule haldusreform. 1. märtsist 2019 moodustati Põhja-Pärnumaa vallas Vändra raamatukogu baasil Põhja-Pärnumaa Raamatukogu koos 9 haruraamatukoguga (Võidula, Suurejõe, Kaisma, Pärnjõe, Vihtra, Tootsi, Libatse, Pärnu-Jaagupi, Vahenurme).

Kuna valla teeninduspiirkond on suur, jaotati see kolmeks – Vändra, Pärnu-Jaagupi ja Tootsi teeninduspiirkonnaks. Eriti hästi oli raamatukogude komplekteerimine korraldatud Pärnu-Jaagupi teeninduspiirkonnas, kus Libatse ja Vahenurme raamatukoguhoidjad olid osalise tööajaga tööl ka Pärnu-Jaagupi haruraamatukogus ning komplekteerimisotsused arutati omavahel läbi.

1. augustist 2019 moodustati Sindi Linnaraamatukogu baasil Tori Valla Raamatukogu koos 5 haruraamatukogu ja 1 välisteeninduspunktiga (Are, Suigu, Sauga, Urge, Tori haruraamatukogud, Tammiste välisteeninduspunkt). Jõesuu raamatukogu likvideeriti ja anti üle külaseltsile.

Haruraamatukogude vahel tehti koostööd eriti just hinnalisemate ja teatmeraamatute tellimise osas. Sindi haruraamatukogu ja Tori haruraamatukogu hakkasid teavikuid tellima Pärnu Keskraamatukogu kaudu, varem tellisid ise Rahva Raamatust.

2019. aasta 2. poolaastast suleti remondiks Kabli raamatukogu Häädemeeste vallas.

Valdade raamatukogude ühendamisel oli eesmärgiks ka dubleerimise vältimine kogude komplekteerimisel.

Valdades lahendati ka keskraamatukogu kaudu tellitud raamatute kättetoimetamisega seotud probleemid. Siiani ei suudetud seda tsentraliseeritult teha. 2019. aastast hakkasid Põhja-Pärnumaa ja Tori valla keskraamatukogude direktorid viima uusi teavikuid (enamasti 2 korda kuus) haruraamatukogudesse kohale.

Pärnumaa 47 raamatukogus kasutatakse U3 ja Lääneranna valla 7 raamatukogu kasutab RIKS-programmi (Lihula, Tuudi, Metsküla, Kirbla, Kõmsi, Virtsu ja Vatla). RIKS programmi kasutavad raamatukogud tellisid raamatuid enamasti Rahva Raamatust ja töötlesid ise kohapeal.

Lääneranna valla U3-programmi kasutatavate Koonga, Lõpe, Saulepi ja Varbla raamatukogude teavikute komplekteerimine toimus Pärnu Keskraamatukogu kaudu.

Oma kogusid komplekteerisid ise ka Surju ja Tootsi raamatukogud. Surju raamatukogu ostud sisestas e-kataloogi Pärnu Keskraamatukogu kogude arenduse osakond.

2019. a eraldati väljaannete hankimiseks:

- riigieelarvest Pärnumaa raamatukogudele 164 580€
- riigieelarvest Pärnu Keskraamatukogule 97 495€
- KOVide eelarvetest Pärnumaa raamatukogudele 226 312€
- KOVi eelarvest Pärnu Keskraamatukogule 110 324€

KOKKU olid komplekteerimiskulud 390 892€.

Pärnumaa raamatukogud said väljaannete soetamiseks riigilt 1,88 € (2018 1,87€), Pärnumaa raamatukogud omavalitsustelt 2,57€, Pärnu Keskraamatukogu 2,13€ teenindatava kohta.

Riigieelarvest saadud 164 580 eurost kasutati 47 690€ väärtkirjanduse ja 4569€, kultuuriperioodika ostmiseks, s o 32%.

Kohalikult omavalitsuselt saadud rahad jäid maakonnas 2018. aastaga võrreldes samaks. Lääneranna vald ühtlustas omavalitsuse poolt eraldatud summad ja nii suurenes Koonga ja Lõpe raamatukogude komplekteerimisraha raamatukogu kohta 400 euro võrra, Saulepi ja Varbla raamatukogude raha raamatukogu kohta 300 euro võrra. Tori vald eraldas aasta lõpul raamatukogudele teavikute soetamiseks täiendavalt 5000 eurot.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Pärnu Keskraamatukogu uuendas Pärnumaa raamatukogude komplekteerimise põhimõtteid ja selle alusel koostas Põhja-Pärnumaa Raamatukogu direktor dokumendi „Põhja-Pärnumaa Raamatukogu komplekteerimispõhimõtted“.

Kogude täiendamisel 2019. aastal oli Pärnumaal prioriteediks Eesti riiki, ajalugu ja kultuurilugu käsitlevate väljaannete, lastekirjanduse, teatme- ja teabekirjanduse, koduloolise kirjanduse, seejärel tõlkelise väärtkirjanduse ja tarbekirjanduse tellimine. Ilukirjanduse puhul eelistati eesti autoreid ja kirjandusauhindu saanud raamatuid.

Komplekteerimine toimus vastavalt piirkonna lugejate soovidele ja nõudlusele.

Kõige rohkem küsiti maaraamatukogudest ilu- ja lastekirjandust. Populaarsed olid need raamatud, millest oli meediakajastusi, suur roll nõudluse kujundamisel oli raamatukaupluste müügiedetabelitel.

Endiselt populaarsed olid põnevikud ja kriminaalromaanid, eriti põhjamaade autorite teosed. Nõutud olid ajalooraamatud, biograafiad, eneseabiraamatud, reisikirjad. Välisautorite armastus- ja kriminaalromaane hangiti sageli kirjastuste ja hulgimüüjate allahindlustelt soodushindadega.

Eraldatud raha seadis oma piirid, seetõttu tuli komplekteerimisel teha valikuid. Vaadati üle raamatute leidumus lähimates raamatukogudes, et selle põhjal oma otsustusi kujundada. Aktiivselt kasutati RVLi teel laenutamise võimalust, eriti teabekirjanduse osas. Palju hakati kasutama vallasest RVL-laenutust valdades, kus keskraamatukogude direktorid käisid 2 korda

kuus tellitud raamatuid kätte toimetamas. Nii saadi raamatud operatiivselt kasutajani toimetada, tänu sellele kasvasid ka RVL-laenutused Pärnu Keskraamatukogust.

Raamatukogudesse, kus oli kahe kogu peale üks töötaja, (8 raamatukoguhoidjat teenindab mitut raamatukogu) telliti rohkem erinevaid nimetusi trükiseid.

Teabekirjandusest telliti laiemat huvi pakkuvate valdkondade, nt majandus-, õigus-, tervishoiu-, tehnika-, aiandus- ja kodundusalaseid väljaandeid, samuti elukestvat õpet toetavat kirjandust. Kasutaja infovajadust püüti võimalikult mitmekülgsest rahuldada. Enam ei olnud väga populaarsed koka- ja käsitööraamatud, seetõttu hangiti neid mõnes raamatukogus sooduspakkumiste ajal.

Kuna lasteraamatuid ilmus palju ja rahalised võimalused olid kohati piiratud, siis tuli teha valikuid.

Eesmärgiks oli tellida kõik auhinnatud ja konkurssidel tunnustuse saanud raamatud. Abiks olid Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusel. Tehti tihedat koostööd koolide ja lasteaedadega, arvestati emakeele- ja lasteaiaõpetajate soovidega. Enamus maaraamatukogudesse ostetud lasteraamatutest oli ilukirjandus.

Elanikkonna vananemise tõttu vähenesid mitmes raamatukogus laste- ja noortekirjanduse laenutused. Põhiliselt oli vajadus koolikohustusliku kirjanduse järele. Sellele vaatamata osteti uusi lasteraamatuid, et laste raamatukokku tulles oleks pakkuda kirjandust, mis tekitaks huvi lugemise vastu. Uut lastekirjandust tutvustati kõigis raamatukogudes, näiteks Paikuse raamatukogu tegi „Lugemisisu” projekti raames koostööd lastekirjanduse keskusega, et uut lastekirjandust propageerida.

Koolide läheduses asuvad raamatukogud tellisid rohkem noorte- ja lastekirjandust, tähelepanu pöörati koolikohustusliku kirjanduse kordustrükidele. Seoses Suurejõe raamatukogu kolimisega Juurikaru põhikooli ruumidesse, osteti ka sinna rohkem laste- ja noortekirjandust.

Tori valla raamatukogudele komplekteeriti noortekirjandust üks eksemplar peaaegu kõigist Eestis ilmunud noorteraamatutest ja paremik ilmunud lastekirjandusest. Hea lasteraamat, Hea noorteraamat ja Lugemisisu programmi raamatud märgistati vastava kleebisega. Kuni 2019. aasta sügiseni ei tellitud Tori haruraamatukokku laste- ja noortekirjandust, sest samas ruumis paikneval Tori kooliraamatukogul oli piisavalt võimekust vastavat kirjandust tellida. Ühinemisega Tori Valla Raamatukogu alla muutus ka arusaam lastekirjanduse komplekteerimist. Leiti, et rahvaraamatukogu peab tegema ka laste- ja noortetööd, seoses sellega hakati kogu täiendama laste- ja noortekirjandusega.

Põhja-Pärnumaa Raamatukogu kaks suuremat teeninduspiirkonda on Vändra ja Pärnu-Jaagupi. Vändra Raamatukogu ja Pärnu-Jaagupi haruraamatukogu komplekteerimisel lähtuti sellest, et vastavalt suuremale lugejanõudlusele, oleks sinna tellitud ka rohkem nimetusi trükiseid.

Treimani raamatukogu arvestas komplekteerimisel rohkearvuliste suvekülaliste soovidega.

Suuremat huvi hakati tundma lauamängude komplekteerimise vastu. Mitmed raamatukogud, näit Lindi, Tõstamaa, Paikuse, ostsid oma kogusse lauamänge ja puslesid ning alustasid uue teenusena nende laenutamist.

Kogude ringlus:

- kogud Pärnumaa 0,7 (2018 0,7), Pärnu keskraamatukogu 0,9 (1,1)
- ilukirjanduse kogu Pärnumaa 0,95 (2018 0,8), Pärnu keskraamatukogu 1,2 (1,4)
- teabekirjanduse kogu Pärnumaa 0,4 (2018 0,5), Pärnu keskraamatukogu 0,6 (0,8)
- eestikeelne kogu Pärnumaa 0,7 (2018 0,7), Pärnu keskraamatukogu 1 (1,2)
- võõrkeelne kogu Pärnumaa 0,6 (2018 0,7), Pärnu keskraamatukogu 0,6 (0,7)
- auvised – Pärnu keskraamatukogu 0,5

Kuigi arvud 2018. aastaga ei ole võrreldavad, saab mõned järeldused siiski teha. Ilukirjanduse ringlus kasvas, samas on see vähenenud teabekirjanduse osas. Teabekirjanduse ringlust mõjutas kindlasti see, et maaraamatukogudes on selle järele nõudlus vähenenud. Vähenenud on ka võõrkeelse kirjanduse ringlus. Pärnu Keskraamatukogu ringlus on vähenenud liitunud osavaldade haruraamatukogude arvelt.

Pärnu maaraamatukogudes hakati numbrilise autorimärgise asemel kasutama kirje pealdise kolme esimest tähte. Lõpe raamatukogus varustati kogu fond vöotkoodidega.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatute ostmiseks kulutati kokku 324 804€, sellest Pärnu Keskraamatukogus 179 103€. 2018. aastal osteti raamatuid summas 323 312€ ja keskraamatukokku 174 655€ eest.

Raamatuid osteti 25 659 eksemplari, (2018. aastal 25 534 eksemplari), sellest keskraamatukogus 14 065.

Pärnumaa raamatukogudesse hangitud väljaannete eksemplaarsus oli keskmiselt 2,2.

Raamatu keskmiseks hinnaks kujunes Pärnumaal 12,66€, keskraamatukogul 12,73€.

Saabunud raamatutest oli ilukirjanduse osakaal Pärnumaa raamatukogudes kokku 63% ja keskraamatukogus 64% .

Maakonda saabunud raamatutest (nii ostud kui muu kokku) oli 91,5% eesti keeles ja 8,5% võõrkeeltes. Võõrkeeltes saabus maakonna raamatukogudesse kokku 2424 eksemplari, sellest Pärnu keskraamatukogusse 2100, s. h. vene keeles kokku 1256, sellest keskraamatukogusse 1053 eksemplari.

Pärnu Keskraamatukogus vähenes venekeelse kirjanduse tellimine võrreldes 2018. aastaga 15,5%.

Inglisekeelse kirjanduse tellimisel eelistati noortekirjandust. Saksa lugemissaali kasutajate jaoks osteti õppematerjale ja ilukirjandusest telliti raamatumessidel auhinnatud ja Goethe Instituudi poolt soovitatud raamatuid. Goethe Instituut eraldas 700€ saksakeelse kirjanduse tellimiseks.

Maaraamatukogudesse osteti võõrkeelset kirjandust vähe, inglisekeelset põhiliselt noorte lugejate soovil.

Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonnas oli põhirõhk nootide komplekteerimisel (78% saadud trükistest). Lugejanõudlus kasvas muusikaturunduse, -produksiooni, helitehnika, heli digitaaltöötuse jt muusikatööstuse valdkondadega seotud teemade vastu. Kuna eestikeelseid selleteemalisi trükiseid ilmus vähe, osteti inglisekeelseid väljaandeid.

Pärnumaa raamatukogud said juurde 3466 eksemplari annetusi, s.o. 11,4% juurdetulekust, sellest Pärnu keskraamatukogu annetusi 1130 eksemplari, s.o. 7,1% juurdetulekust.

Suurimad annetajad olid eraisikud, annetati ka inglise- ja soomekeelseid raamatuid. Annetasid mitmed asutused: Riigikantselei, Rahandusministeerium, Siseministeerium, Välisluureamet, Eesti Mäluinstituut, Eesti Maanteemuuseum, Riigikontroll, Pärnu Muuseum, Swedbank, Tööinspeksioon jt.

Kohalik kirjanik Heli Künnapas annetas oma raamatuid Pärnu-Jaagupi raamatukogule ja kohalik tõlkija oma tõlketekste eksemplare Virtsu raamatukogule.

Lisaks tavapärasele komplekteerimisele hangiti väljaandeid ka järelkomplekteerimise teel, nii osteti juurde suurt nõudlust omanud väljaandeid, õpilastele vajalikku kirjandust, teabekirjandust.

Järelkomplekteerimiseks kasutati erinevaid hulgimüüjate, raamatukaupluste, kirjastuste sooduspakkumisi ja kampaaniaid.

Raamatute hankimisel Pärnu Keskraamatukokku arvestati lugejate vajadustega nii teabekirjanduse kui ka ilukirjanduse osas. Suur rõhk oli laste- ja noortekirjanduse komplekteerimisel.

Lugeja eelistas paberkandjal raamatut, e-raamatute vastu oli huvi väga väike nii linnas kui maal.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika hankimiseks kulutati kokku 62 335€, sellest Pärnu Keskraamatukogus 25 045€.

Maaraamatukogudesse telliti perioodikat vastavalt vajadusele ning võimalustele.

Põhja-Pärnumaa vallas oli perioodika komplekteerimisel põhimõtteks, et teeninduspiirkondade keskustes (Vändra ja Pärnu-Jaagupi) oleks Eestis ilmuvast perioodikast vähemalt üks suurem vabariiklik päevaleht ja nädalalehed (Maaleht ja Eesti Ekspress) ning populaarsemad ajakirjad.

Kultuuriperioodikat telliti järgmiselt:

	Pärnumaa raamatukogud kokku	keskraamatukogu
Kunst.ee	1	1
Akadeemia	9	4
Hea laps	19	5
Keel ja Kirjandus	4	2
Loomingu Raamatukogu	12	4
Looming	16	4

Muusika	3	1
Raamatukogu	40	11
Tuna	3	2
Teater. Muusika. Kino	7	2
Täheke	23	7
Vikerkaar	6	1
Värske Rõhk	4	2
Sirp	12	4
Õpetajate Leht	8	1

Kultuuriperioodikat telliti maakonnas 4569€ eest, millest Pärnu Keskraamatukogusse 1317€.

Väljaandeid osteti kokku 167, sellest Pärnu Keskraamatukogus 51.

Mitmele raamatukogule annetas väljaandja ajakirja Jooksja eksemplare.

Jõõpre raamatukokku toodi annetuseks koju tellitud ajakirju teistele lugemiseks.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviste hankimiseks kulutati kokku 3753€ , sellest Pärnu Keskraamatukogus 3671€.

Kokku osteti 291 auvist, sellest Pärnu Keskraamatukogule 285, annetuseks sai Pärnumaa kokku 90 eksemplari, sellest Pärnu Keskraamatukogu 63 eks.

Auviseid osteti põhiliselt Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonnale. Hangiti enamuse 2019. a ilmunud eesti helisalvestistest, žanrist olenemata, ja premeeritud välismaise muusikaga helikandjaid.

Seoses pikaajalise müügipartneri „Laseringi” poe sulgemisega 2019. a kevadel tekkis plaatide hankesse ajutine paus, kuni leiti uued tarnevõimalused ja „Lasering” avas e-poe.

Jätakuvalt olid kasutajate hulgas populaarsed eesti muusika CD-d. Kuna välismaist muusikat sooviti laenutada vähem, siis selle soetamist muusikaosakonda mõnevõrra vähendati.

Nõudlus auviste järele maaraamatukogudes praktiliselt puudus.

3.2 inventuurid, mahakandmised

2019. aastal toimusid inventuurid 11 raamatukogus:– Lõpe, Lihula, Metsküla, Kirbla, Vatla, Virtsu, Tuudi, Vändra ja seoses töötaja vahetumisega Sauga, Tori, Urge ja Rääma raamatukogudes. Korrastati kogusid, kanti maha aegunud, lagunenu ja liigseid eksemplare. Raamatukogude korrastamisel ja inventuuride läbiviimisel osalesid ka Pärnu Keskraamatukogu töötajad. Kokku kanti maakonnas maha 75 043 eksemplari, sellest Pärnu Keskraamatukogus 18 131 eksemplari. Eestikeelseid raamatuid kustutati 67 448 eksemplari, võõrkeelseid 5911, sellest venekeelseid 5288 eksemplari.

Mahakantud raamatuid jagati lasteaedadele, lugejatele ja Pärnu Keskraamatukogus müüdi huvilistele raamatuid 341€ eest. s.o 35% rohkem kui 2018. aastal. Pidevalt jagati raamatuid lugejaile ka tasuta nii maa- kui linna raamatukogudes. Korraliku välimusega raamatud viidi Pärnu Bussijaama Rändaja Raamatukokku.

Kustutati 69 auvist, neist 57 Pärnu Keskraamatukogus.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Haldusreformiga toimunud Pärnu Keskraamatukogu piirkonna suurenemine on kaasa toonud nii külastuste kui ka laenutuste arvu kasvu. Raamatukogu hea maine läbi positiivse meediakajastuse tekitab lugejahuvi. Isegi siis, kui midagi kaasa ei laenutata, on raamatukogu meeldiv koht, kus kirjandust uudistada ja kohapeal lugeda.

Järjepidevalt on kasvanud nende lugejate arv, kes enne käisid raamatukogu osakondades, kuid nüüd enam neisse ei jõua, sest nad reserveerivad raamatuid lugejaportaalil ja saavad need kätte infoletist. Ühest küljest on see väga mugav, kuid samas jäävad ära nn”emotsioonilaenutused”.

Uute teenustena saavad nii Pärnu Keskraamatukogus kui ka mitmes maaraamatukogus lapsed joonistada 3D pliiatsitega.

Pärnu Keskraamatukogus, Paikuse ja Tõstamaa haruraamatukogudes saab tasulise teenusena kasutada paberipressi, lõiketerasid ja paberigiljotiini. Uue tasulise teenusena hakati Paikuse haruraamatukogus raamatuid ja töövihikuid kiletama. Seda teenust kasutatakse hooajaliselt, aga septembris tõi see teenus raamatukogule 300€ tulu.

Pärnu Keskraamatukogu tasulistest teenustest suurenes kõige enam värviliste koopiategemine (55% võrreldes 2018). Lamineerimine suurenes 36,5%.

Tagastuskast on Are, Sauga, Sindi, Urge, Paikuse, Vändra, Pärnu-Jaagupi, Uulu, Häädemeeste, Massiaru, Lihula, Koonga, Metsküla, Varbla, Vatla, Ranna, Rääma raamatukogudes ja Pärnu Keskraamatukogus. Pärast turvakaamerate paigaldamist saab need üles seada ka Tori ja Suigu raamatukogudes. 2020. aastal on plaanis tagastuskastid paigutada ka Pärnu Keskraamatukogu Audru ja Tõstamaa osavalla haruraamatukogudesse.

Postipunkti teenuseid saab kasutada Vihtra, Libatse ja Varbla raamatukogus.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Pärnu Keskraamatukogu AIP-is on lugejate käsutuses 12, Ranna haruraamatukogus 6 ja Rääma haruraamatukogus 4 arvutit. Pärnu Keskraamatukogus oli AIP-i külastusi 2019. aastal kokku

9107, keskmiselt 31 külastust päevas. Külastuste arv on küll vähenenud, kuid pikenenud on arvutikasutajate keskmine arvutikasutusaeg.

Lisaks AIPi arvutitele kasutavad lugejad internetis viibimiseks ka teabekirjanduse osakonnas ja muusikaosakonnas olevaid lugejate arvuteid. Teabekirjanduse osakonnas on lugejate käsutuses kaks lauarvutit mida saab kasutada tekstitöötamiseks, skaneerimiseks ja samuti saab seal kasutada graafikalauda. Haruraamatukogudes on samuti AIPi arvutid pidevalt kasutuses, Ranna haruraamatukogus oli registreeritud arvutikasutajaid 2019. aastal 1630.

Pärnu Keskraamatukogus ning Ranna ja Rääma haruraamatukogudes on lugejate käsutuses ka avalik tasuta WiFi võrk mida kasutatakse aktiivselt oma nutiseadmetega.

Kõigis haruraamatukogudes pakume jätkuvalt koopiategemise teenust, samuti printimist, skaneerimist ja lamineerimist. Kopeerida ja skaneerida saab kuni A3 suuruseid materjale, värvikoopiaid ja värvilist väljaprinti saab teha kuni A4 suuruses.

Raamatukoguhoidjad on valla käepikenduseks ning abistavad oma pädevuse piires vallaelanikke suhtlemisel vallaametnike ja riigiga. Abi ja infot vajatakse erinevate asutustega suhtlemisel.

Maapiirkondades kasutatakse arvuteid vähem kui mõned aastad tagasi, sest kodudes on arvutid ja nutiseadmed olemas. Pigem kasutatakse raamatukogu avalikku WiFi võrku oma sülearvutite ja nutiseadmetega. Raamatukogu arvutite kasutamine elavneb kommunaalteenuste eest maksmise ja tuludeklaratsioonide täitmise perioodil, vanemaelised soovivad abi pangatehingute tegemisel ja ajakirjanduse tellimisel.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 5

Raamatu- kogu	Lugejad 2018	Lugejad 2019	Muutus (+-)*
Linna/maak. rmtk	27 699	27 442	-257
Sh keskk	17 153	17 235	+82

Lugejate arvu tõus toimus endise Pärnu linna raamatukogude arvel, kus lugejaid oli 211 võrra rohkem kui 2018. aastal. Osavaldade raamatukogudes lugejate arv pigem langes ja seega on muutuseks vaid 82 lugejat rohkem kui aasta tagasi.

Raamatu- kogu	Külastused 2018	Külastused 2019	Muutus (+-)*	Virtuaal- külast. 2018	Virtuaal- külast. 2019	Muutus (+-)*
Linna/maak. rmtk	428 009	443 790	+15 781	90 522	90 375	-147
Sh keskk	276 827	298 131	+21 304	62 216	68 547	+6 331

Pärnu Keskraamatukogu külastuste arv on suurenenud enam kui 21 000 külastuse võrra. Kasv on arvatavasti toimunud tänu ürituste arvu suurenemisele, neid korraldati 2019. aastal 89 võrra

rohkem kui 2018. aastal. Aasta aastalt suureneb ka virtuaalkülastuste arv. Lugejad on teadlikumad kust leida infot meie raamatukogus leiduva kirjanduse kohta ja jälgivad ka teavet raamatukogus toimuva kohta.

Häädemeeste Raamatukogu Kabli haruraamatukogu suleti teisel poolaastal remondiks ja seetõttu vähenesid nii külastused kui laenutused. Jõesuu raamatukogu anti üle külaseltsile, mis samuti vähendas külastuste ja laenutuste arvu.

Suuremates maakonna raamatukogudes – Pärnu-Jaagupis ja Vändras on tendents kasutajate arvu suurenemisele (kuigi laenajate ja külastuste arv väheneb enam-vähem kõikides raamatukogudes), mis ilmselt näitab ka seda, et kasutatakse palju teisi teenuseid peale raamatute laenutamise.

Raamatu- kogu	Laenut-d 2018	Laenut-d 2019	Muutus (+)*	Päringud** 2018	Päringud** 2019	Muutus (+)*
Linna/maak. rmtk	756 007	732 975	-23 032	10 655	10 641	-14
Sh keskk	481 198	484 782	+3 584	5 227	5 551	+324

Võrreldes eelmise aastaga on kasvanud Pärnu Keskraamatukogu kojulaenutuste kui kohallaenutuste arv. Ilu- ja lastekirjanduse laenutuste arv on Pärnu Keskraamatukogus 65,4% ja perioodika laenus 5,4% laenutuste koguarvust.

Enam tõusis just eestikeelsete väljaannete laenutamine. Muutunud on lugejate käitumine, hüppeliselt on tõusnud raamatute reserveerimine ja järjekorda lisamine e-keskkonnas. Raamatute ootejärjekorrast on ka tingitud raamatute kiirem ringlus (raamat tuleb tagastada tähtajaks, et mitte viivist maksta). Laenutuste arvu tõstavad ka atraktiivsed raamatunäitused, kust saab ka raamatuid kohe laenata. Kindlasti mängis laenutuste kasvu puhul olulist rolli ka meedia ja filmimaailmas toimuv.

Rohkem kui 7000 laenutuse võrra langes venekeelse kirjanduse laenutamine, kindlasti on selle põhjuseks venekeelse lugejaskonna vähenemine ja ka see, et maakonnas pole enam venekeelset gümnaasiumi ja koolikohustuslikku kirjandust loeti eesti keeles.

Mõnevõrra on tõusnud ka ingliskeelse ilukirjanduse laenutamine. Võõrkeeles lugemine on noorte hulgas kasvav trend, kuna paljusid raamatuid ei ole tõlgitud eesti keelde. Tundub, et menukirjandust meeldibki noortel lugeda rohkem inglise keeles kui eesti keeles. Raamatute lugemine on kõige parem viis sõnavara laiendamiseks ja kõnekeelsete väljendite õppimiseks. Kui mingi väga hea film on kinno jõudnud, tahetakse kohe ka raamatut lugeda. Tihtipeale aga pole veel eestikeelset raamatut ilmunudki.

Oluliselt on kasvanud teabekirjanduse laenutamine – 4579 laenutust rohkem kui 2018. a.

Rõõmustab, et noored peavad Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonda heaks õpikeskkonnaks, eksamite eel on vahel kõik lauad õppijate poolt hõivatud. Lugejarühmade statistika URRAMi järgi näitab, et 12,1% lugejate üldarvust ehk 1781 on kas gümnaasiumide,

kutsekoolide õpilased või üliõpilased. Samuti on mitmed õpetajad avastanud teabekirjanduse osakonna vaikse ja keskendumist soodustava keskkonna järeleaitamistundide andmiseks õpilastele.

Tänu laenutusreeglite kasutajasõbralikumaks muutumisele kasvas muusika CD-de laenutuste arv ca kolmandiku võrra. Koju saab laenata 10 CD-d korraga varasema kahe asemel.

Perioodika laenutuste arv on jäänud eelmise aastaga samale tasemele (Pärnu Keskraamatukogu), veidi üle 23 000 laenutuse aastas. Populaarseimad on jätkuvalt käsitööajakirjad, neile järgnevad naiste- ja terviseajakirjad. Mehed laenutavad enim ajaloolaseid ja tehnikaajakirju.

Mõnevõrra on tõusnud ka infopäringute arv, infopäringutele vastati Pärnumaa raamatukogudes 10641 korral. Enamasti olid need teemapäringud, aga ka faktide otsimine, peamiselt allikaks e-kataloogid URRAM ja ESTER, samuti EBSCO andmebaasid. Lugejad usaldavad raamatukoguhoidjaid kui infotöötajaid ega pelga küsida juhatust kuidas leida oma teemale vastavat informatsiooni. Kindlasti on olnud abiks ka infootsingu tunnid koolinoortele.

Näiteks otsiti väljaandeid puidust akende ja uste restaureerimisest. Kuna teemat peeti huvipakkuvaks ka teiste jaoks, valmis näitus 24. mail toimunud akende restaureerimise päevaks „Vaata vana akent”. Võiste raamatukogu üks mahukaim infopäring oli 1909. aastal valminud Tahkuranna vallamaja ehitamise lugu, millest Häädemeeste valla ajalehe toimetaja palus ka artikli kirjutada.

4.3 RVL teenindus

2019. a jätkas kasvu RVL teel välja laenutatud teavikute arv. RVL välja 5688 (+2345 võrreldes 2018. aastaga); RVL sisse 6559 (+ 2629) (kogu maakonnas). Pärnu Keskraamatukogu koos haruraamatukogudega laenutas välja 1030 teavikut (sh. 688 keskraamatukogu RVL välja), teistest raamatukogudest sai tellitud 356 teavikut (keskraamatukogu tellis sisse 34 teavikut).

RVL teenust kasutasid kõige sagedamini Pärnu Keskraamatukogu haruraamatukogud ning Pärnumaa teiste valdade raamatukogud, aga ka Läänemaa, Lääne-Virumaa ja Hiiumaa raamatukogudesse saadeti aasta jooksul mitmeid kordi raamatuid.

Uue hoo on sisse saanud RVL ka maakonnas. Valdade keskraamatukogude direktorid liiguvad regulaarselt erinevate kogude vahel ja RVL on seetõttu hästi korraldatud.

Seoses RVL teel välja saadetavate raamatute arvu ja samal ajal postiteenuste hinna tõusmisega kerkib üles küsimus postikulude hüvitamisest - seni oleme (Pärnu Keskraamatukogu) lugejalt küsinud tagasisaatmise postikulu. Pärnu maakonna piires saame enamasti hakkama RVL raamatute saatmisega ilma postiasutuse vahenduseta (raamatukoguhoidja või valla transport käib uute raamatute ja ühtlasi RVL raamatute järel).

RVL teenusega seotud kulud st raamatu saatmine tellitud kohta on aasta aastalt kallinenud. Keskmiselt maksis 2019. a ühe RVL paki saatmine 3,4€. Pärnu Keskraamatukogu tasus 18 paki saatmise kulu. Iga-aastaselt suurenevad postikulud tuleb katta teiste kulude arvelt.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noorteraamatute komplekteerimise ja järelkomplekteerimise võimalused vastavad meie tänastele vajadustele. Väga vajalikuks peame järelkomplekteerimise võimalust. Pärnu Keskraamatukogus on see paindlik ja hästi toimiv. Keskraamatukoguna oleme mitmete maakondlike kirjandusmängude ja muude raamatuettevõtmiste korraldajaks ja toetajaks ning seetõttu on raamatuvajadus pidevas muutumises. Soovi ühe või teise raamatu eksemplaarsust suurendada mõjutavad ka koolikohustuslikud nimekirjad, hea lasteraamatu valimised, müügiedetabelid, filmid ja üldised trendid. Kõigi nende vajaduste tuules jääb raamatute eksemplaarsus mõnigikord isegi pärast järelkomplekteerimist nõudlusele alla. Usinat kasutamist leiab üha suurenev lauamängude kogu, mis on perede poolt hästi omaks võetud. Suurenenud on ingliskeelsete raamatute arv. Juurde on tellitud ka uusi venekeelseid lasteraamatuid. Raamatukogule pakutavate venekeelsete raamatute valik on põnev, hõlmates nii vene autorid kui kogu maailmakirjandust.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2018	Lug-d 2019	Muutus (+/-)*	Külast-d 2018	Külast-d 2019	Muutus (+/-)*	Laenut 2018	Laenut 2019	Muutus (+/-)*
Linna/ma ak. rmtk	7699	7880	+181	117 731	131 342	+13 611	82 042	79 795	-2247
Sh keskk	4677	4 761	+84	72 174	86 456	+14 282	51 795	50 090	-1705

Lapsed moodustavad 27,6% Pärnu Keskraamatukogu lugejate arvust. Kuni 16-aastaste lugejate hulk ja külastuste arv Pärnu Keskraamatukogus küll suurenes, kuid laenutuste arv on vähenenud. Üheks laste laenutuste arvu vähenemise põhjuseks võib pidada seda, et lapsele vajaliku raamatu laenutab hoopis tema vanem või vanavanem, kellel on rohkem aega raamatukogu külastamiseks. Lapsed ise käivad aga raamatukogus rohkem aega veetmas ja üritustel osalemas. Rõõmu teeb, et vabal päeval tullakse raamatukokku kogu perega. Väga populaarne on jaanuaris, raamatukogu sünnipäevakuul, toimuv perepäev ja iga-aastased jõuluetendused. Aga ka teisipäevane lugemiskoerale lugemine, kolmapäevane Mürakarukool, suvemäng ja mitmed muud ettevõtmised.

Maakonna lastele ja noortele korraldab Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakond infootsingu tunde, juhendame graafikalaua kasutamisel, aitame otsida kirjandust aastatööde, loovtööde ja referaatide jaoks.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Pärnu Keskraamatukogu lasteosakond teenindab igapäevaselt lapsi ja noori alates beebiealistest kuni teismeliste noorteni. Oleme oma interjööri ja tegevustes tähelepanu pööranud nii pere kõige väiksematele „lugejatele“ kui suurematele avastajatele ja meisterdajatele. Lasteosakonna mänguline keskkond, majasisene sujuv liikumine ja soe suhtumine soosivad igati perede raamatukogukülastusi ja raamatukogu on perede poolt hinnatud koht. Toredaid iseolemise ja

isetegemise võimalusi leiavad nii igapäevaselt kui töötubades ja muudes lasteosakonna ettevõtmistes kaasa löövad koolilapsed.

Sel aastal jõudis lasteosakonda kirjanik Anti Saare poolt välja mõeldud ja kunstnik Marge Nelgi kujundatud kuulimäng.

Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonnas saab Bee- ja Blue Bot roboteid programmeerida, 3D pliiatsiga joonistada, värvipilte värvida, lauamänge mängida, puslesid laduda, raamatutegelastest nukkudega mängida, vahvaid patju ritta laduda, purjelaev RoosiRuudi pardal reisida, erinevates lugemispesades lugeda ja lihtsalt mõnusalt aega veeta.

Jätkuvalt on populaarne 1,5-4 aastastele lastele ja nende peredele mängulist ja muusikalist tegevust pakkuv Mürakarukool, mida juhendab muusikaõpetaja Katrin Hildunen-Alvela. Väikesed mürakarud toovad raamatukokku terve oma pere alates õdedest-vendadest kuni vanavanemateni välja.

Pärnu Keskraamatukogu on osaline Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Kultuuriministeeriumi ühisprojektis „Pisike puu“, kus kõik Eestis sündivad lapsed saavad kingiks raamatu. Linna pidulikul tervitusüritusel üle antavate raamatute vahelt leiavad pered ka kutse raamatukogu Mürakarukooli.

Raamatutega tutvust teha ja lugemisharjumusi kujundada aitab Karude Jututuba, kuhu on oodatud 5-8 aasta vanused raamatusõbrad. Laupäevastel kohtumistel lasteosakonna jutunurgas loevad ja jutustavad raamatukoguhoidjad või jututoa külalised lastele lugusid ja kutsuvad neid kaasa arvama ja kaasa tegutsema.

Tänu koostööle Eesti Abi- ja Teraapiakoorte Ühingu oli Pärnu Keskraamatukogu küllastavatel lastel jätkuvalt võimalik lugemiskoerale ette lugeda. Raamatukogu külastas iganädalaselt üks koeratiim. Lapsi olid aitamas kuldsed retriiverid Chuck ja Lex koos oma juhtide Rita ja Romek Kosenkraniusega.

Lasteosakond osales ka venekeelse „Tähekese“ projektis. Erinumbrid said kingituseks kõik Tammsaare Kooli esimese klassi lapsed. Keelekümblusklassi lapsed käisid raamatukogus, koos loeti Tähekese lugusid ja räägiti raamatukogust ning raamatutest ja vaadati raamatunäitusi.

Suvel mängisid kõik raamatukogu lasteosakonna külastajad otsimismängu „Põnev Pärnumaa“. Lisaks vigurküsimuste otsimisele ja äraarvamisele osales iga otsija auhinnaloteriis. Suvemäng täiendas ja värskendas mängijate Pärnumaa-teadmisi ning ärgitas suviseid rännuplaane.

Rühma- ja klassiküllastuste sihtpunktiks valivad Pärnu Keskraamatukogu nii linnas kui maakonnas tegutsevad lasteaiad ja koolid koos kõigi seal esindatud vanustega. Tellitakse teematunde, oodatakse juhendamist info otsimisel, soovitakse terve maja tuuri koos kõigi Pärnu Keskraamatukogu tegevuste tutvustamisega. Soovitakse tulla ka mängulisse tundi, kus saaks mõistatada ja meisterdada ning kõige selle käigus tarkusi kõrva taha panna.

Igakuiselt külastasid raamatukogu lasteosakonda ka Pärnu Toimetulekukooli lapsed ja noored koos oma õpetajatega, et tutvuda raamatutega ja harjutada sotsiaalset toimetulekut.

Koolilaste lugejaks registreerumine on muutunud palju sujuvamaks tänu uuele õpilaspiletile, mida laps ja noor saab lugejakaardina kasutada.

Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonnas on kasvanud pillide ja arvutite kasutajate arv, kes on suures enamuses noored vanuses 7-17 aastat. Laste ja noorte jaoks on muusikaosakond eelkõige kohtumispaik, meeldiv ja turvaline ajaviitekeskus. Noortele meeldib siin lihtsalt kas vaid iseendale ja ka koos sõpradega pilli mängida ja kvaliteetaega sisustada.

Rääma haruraamatukogus seati sisse lastenurk. Lastenurk sai juurde ürituste ajal kasutatava vaiba ja kaks mugavat kott-tooli, kus istutakse ja loetakse kohapeal või loevad vanemad lastele vahel midagi ette. Iga lapsega ja lastega perega, kes raamatukogu külastasid, tegeleti individuaalselt, tutvustati uuenenud lastenurka ja raamatute paigutust, soovitati uusi raamatuid. Välja kujunesid lemmikarjad või autorid, kelle uusi raamatuid sagedamini küsiti. Varasemalt ruumist üldse puudunud laste teaberiulitelt laenutati meelsasti, sageli sirvisid kohapeal teaberaamatuid kott-toolides aega viitjad.

Maapiirkonnas on lasteüritusi lihtsam korraldada neil raamatukogudel, kelle piirkonnas on kool või lasteaed ja raamatukoguhoidjatel on tihe koostöö koolide ja lasteaiaõpetajatega. Probleem ei ole selles, et raamatukoguhoidja ei soovi üritusi korralda vaid selles, et lihtsalt ei ole osalejaid. Väljaspool kooliaega toimuvale üritusele ei tuleks vabatahtlikult mitte ükski laps, sest nende päevad on niigi tihedalt sisustatud (trennid, huviringid, noortekeskused, muusikakoolid jne).

Sel õppeaastal on näiteks Lääneranna raamatukogu Kõmsi haruraamatukogu ja kooli õpetajate vahel sõlmitud „kokkulepe”, et iga laps loeb õppeaasta jooksul igas kuus vähemalt ühe raamatu läbi. Siis kohtutakse raamatukogus ja lapsed tutvustavad kaaslastele kõige huvitavamat loetud raamatut. Kuna kool on väike, siis selline raamatututvustus on võimalik ja toimib. Juurde on tulnud 8 uut lugejat.

Heaks näiteks on Are, kus seoses raamatukoguhoidja tööga Are põhikoolis on suurepärase võimaluse lasteüritusi korraldada. Traditsiooniks on kujunenud raamatukogupäevade ajal algklassidele lugemiskonverents, Põhjamaade raamatukogunädala raames toimuvad koolis ettelugemised hommikuhämaruses, koos käib raamatusõbralike laste klubi Jutupesaga.

Põhja-Pärnumaa vallas on kavas, kus võimalik, ühendada kooli- ja külaraamatukogu. Suurejõe raamatukogu tegutseb 1. septembrist Juurikaru põhikoolis. Selle lühikese ajaga on kasutajate arv tõusnud 102lt 137le, sh laste arv 13lt 66le. Küllastuste arv tõusnud nt maikuu 77lt 540ni septembrikuus.

Paljudes raamatukogudes jätkub laste lugemisnurkade kujundamine ja sobiva inventariga sisustamine.

„Lugemisisu” programmis osalevad Are, Audru, Paikuse, Sauga, Suigu, Tori, Tõstamaa, Uulu, Häädemeeste, Sindi ja Võiste raamatukogud.

Heategevusfondi Aitan Lapsi kingitud mobiilsed lugemiskeskused ehk Rampsud on Sindi ja Häädemeeste laste poolt hästi vastu võetud. Lugemisprogrammid annavad lapsele motivatsiooni rohkem lugeda. 2018/2019 aastal alustas Libatse raamatukogu uue programmiga „Loeme ümbrikud punni“.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Kirjanik tuli Pärnu Keskraamatukokku laste ja noortega kohtuma kokku neljal korral. Sellised kohtumised on alati hästi meeolukad ja meelde jäävad ning toovad kirjanduse lastele kohe

palju-palju lähemale. 24. jaanuaril kohtus lastega ja rääkis neile oma raamatutest kirjanik Anti Saar.

11. märtsil rääkis Mika Keränen Pärnu Keskraamatukogu saalis kolme kooli lastele raamatutest ja raamatute kirjutamisest. 13. märtsil kohtus saaliäie noortega Contra.

8. oktoobril käis lastega kohtumas ja oma vahvatest raamatutest rääkimas kirjanik Markus Saksatamm.

Märtsikuises 2019. aasta Kirjandusmängus tuli läbi lugeda 2281 lehekülge põhjamaiste kirjanike lugusid. Pärnu Keskraamatukogu rippsaalis panid oma teadmised proovile Pärnumaa kolmandate-neljandate klasside kirjandusmängu võistkonnad. Üle-eestilisele lõppvõistlusele Kirjanike Majja Tallinnas sõitsid Pärnu Ülejõe Põhikooli tüdrukud. Ja mis kõige vahvam, Pärnumaa võistkond võitis vabariikliku võistluse.

Jaak Känu eestvedamisel toimuv TOMUSKimäng kutsus võistlema 2.-4. klasside lapsi kogu Pärnumaalt. Vastata tuli küsimustele Ilmar Tomuski lasteraamatute ja kirjaniku enda elukäigu kohta. Kasuks tulid ka teadmised Endla teatri lastelavastustest ja Eesti lasteteatritest. Kõik kevadised mängijad soovisid ühtlasi palju õnne suvisele sünnipäevalapsele Ilmar Tomuskile.

1. poolfinaalis mängisid Surju, Ülejõe, Rääma ja Audru kooli lapsed ja 2. poolfinaalis kohtusid Vanalinna, Audru, Mai ja Vändra kooli lapsed.

Aprillis toimus Pärnu Keskraamatukogus traditsiooniliselt Pärnu linna ja maakonna koolide viiendate klasside õpilastele raamatukogu ja muuseumi koostöös nutimäng, milles osales 16 neljaliikmelist võistkonda. Samuti korraldas Pärnu Keskraamatukogu iga-aastase kirjandusliku mälumängu nii põhikooli viimastele klassidele kui gümnasistidele, milles osales 24 kolmeliikmelist võistkonda linna ja maakonna koolidest.

3. oktoobril toimus Pärnu Keskraamatukogu saalis maakondlik neljandate klasside ettelugemisvõistlus. Inspireerivaks teemadeks oli seekord ilus emakeel. Võistluse võitja, Ülejõe Põhikoolis õppiv Anneliis Lõhmus, esindas Pärnumaad 19. oktoobri lõppvõistlusel Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Talle tõi maakondlikul võistlusel võidu Andrus Kivirähki raamatu "Tont ja Facebook" särtsakas lugemine.

Koolivaheaja töötubadesse tegevust planeerides proovivad raamatukoguhoidjad köitvalt jõukohast isetegemist leida esimese kuni viienda klassi lastele. Poistele ja tüdrukutele üheaegselt. Tegevust pakutakse tavaliselt kahel järjestikusel vaheajapäeval. 2019. aastal arendati kahel korral näpuosavust lõigates, voltides ja kleepides. Kevadise töötoas tegutseti Bee Bot ja Blue Bot robotitega, joonistati robotitele rajad ja võisteldi teiste meeskondade koostatud radade läbimises.

Pärnus on laste vaheajaga sisustamas ka teater, kontserdimaja, muuseum, käsitöölise gild, loodus- ja tehnikamaja ning küllap võiks seda rida veelgi täiendada. Sellele vaatamata on raamatukogu töötoad alati loomisõhinas lapsi täis ja vanemad rahul, et järeltulev põlv usaldusmürgiga keskkonnas toimetamas.

Tegevust jätkas algkoolilaste isetegemist toetav ja lapsi raamatukokku kutsuv Karukäpaklubi. Klubis võeti ette erinevaid paberi- ja lõngatöid, aga tehti ka 3D pliiatsiga lumehelbeid ja väikseid jõuluhiiri.

Jutupaunikud – huviring loominguilistele põhikooli lastele. Sellise nime ja sihtgrupimääratlusega ring jätkas Jaak Kännu eestvedamisel oma kooskäimisi lasteosakonnas. Räägiti huvitavatest loetud raamatutest, korraldati ettelugemisi ja jutuvestmisi lasteaedades ja koolides ning kirjutati ise luuletusi, jutte ja reportaaže.

Jaak Kännu eestvedamisel sai veebruaris teoks ka sõbrapäeva luuletuste kirjutamise töötuba.

Samuti rääkis Jaak Känd üleilmse jutuvestmise päeva raames koos Jutupaunikutega lasteaialastele eesti muistendeid ja legende ning ettelugemispäeval kopr lugusid. Põhjamaade nädalal mängisid Jutupaunikud Jaak Kännu eestvedamisel lasteaialastele näitemängu “Pipi läheb poodi”, mis lõppes kommipoe külastuse ja ühise kommisöömisega.

Aasta lõpetas traditsiooniliselt laste jõulu etendus, mis publiku huvi puuduse üle kunagi kurtma ei pea. Seekord olid kõik väikesed teatrihuvilised kahel laupäeval oodatud Pärnu Keskraamatukogu suurde saali jõulu etendust "Jõulukülalised kosmosest" vaatama. Seikluslikku jõululugu mängisid Pärnu Kunstide Maja Rein Laose Teatristudio noored näitlejad.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Pärnu Keskraamatukogu	309	309	33
Häädemeeste raamatukogu	100	100	19
Uulu raamatukogu	220	220	1
Võiste raamatukogu	17	17	4
Kilingi-Nõmme raamatukogu	8	8	3
Lääneranna raamatukogu	45	45	13
Põhja-Pärnumaa raamatukogu	60	60	8
Tori valla raamatukogu	18	18	4

Pärnu Keskraamatukogu pakub koduteenindust lugejatele kes ei saa tulla raamatukokku kohale, kuid soovivad kasutada selle kogusid. Soovijaile viiakse eelnevalt tema soovil välja otsitud raamatud koju üks kord kuus. 2019. aastal kasutas teenust 18 lugejat kes laenutasid keskmiselt 6-7 raamatut korraga. 2 lugejat laenutasid lisaks ka ajakirju. Haruraamatukogudest pakkusid koduteenindust Aruvälja, Jõõpre, Lavassaare, Lindi, Paikuse, Tõhela ja Tõstamaa raamatukogud. Lugejatele viidi koju nii raamatuid, ajakirju kui ka ajalehti.

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Tammiste Hooldekodu	1	22
Pärnu Pimedate Ühing	1	12
Jõõpre hooldekodu	2	16
Varbla hooldekodu	22	154
Pootsi hooldekodu	18	90
Häädemeeste hooldekodu	3	20
Raamatukastid lasteaedadesse	9	

Pärnu Keskraamatukogu käis Tammiste Hooldekodu hoolealustele tutvustamas 3D pliiatseid ja Bee- ja Blue Bot roboteid. Patsientides tekitas see suurt elevust, 3D pliiatistega joonistamine oli siiski vanematele inimestele käe värina tõttu raske, kuid Botide võidujooksule oldi lausa valmis panuseid panema. Nii mõnigi hooldekodu elanik palus täpselt üles kirjutada, mis asjadega tegu, et edasi öelda oma lastelastele, milliseid vahvaid ajaveetmise vahendeid olemas on.

Jätakuvalt võtab Pärnu Keskraamatukogu lasteosakond meilitsi vastu linna lasteaedade raamatusoove. Laenutatud raamatud viib kord kuus kohale raamatukogu auto. Igakuiselt laenutame sel moel keskmiselt 150 teavikut, millest omakorda saab osa mitu korda suurem hulk lapsi, kes oma kodulasteaia rühmas koos õpetajaga neid vaatama asuvad. Hea koostöö on lisaks raamatusoovidele toonud postkasti tänusõnu õppealajuhatajatelt ja õpetajatelt.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

2019. aastal oli Pärnumaa raamatukogudes kokku 961 näitust ja väljapanekut (2018 – 988) ning toimus 934 üritust. Erinevatest üritustest võttis osa 19 288 inimest.

Väga oluline on, et raamatukogud on hakanud omavahel aktiivselt koostööd tegema.

4.6.1 kohalikul tasandil

Raamatukogud on väga head koostööpartnerid kohalikele asutustele, seltsidele, muuseumidele jm. Raamatukogu kui kohtumispaiga ja hea koostööpartneri on avastanud mitmed organisatsioonid ja ettevõtted.

Eesti Õdede Liit jätkas terviseloengute sarja Pärnu Keskraamatukogus, kord kvartalis rääkis Pärnu Haigla spetsialist (arst, õde, füsioterapeut) olulistel terviseteemadel – info on rahvani hästi kohale jõudnud ja saalis oli igakord 50-60 inimest ja alati küsiti ka kuulajatelt, mis teemal nad tahaksid järgmist loengut kuulata.

Jätakuvalt hoolitseb Pärnu Keskraamatukogu selle eest, et bussijaama Rändaja Raamatukogus oleks reisijatel head lugemist kaasa võtta. Pärnumaa Ühistranspordikeskus avaldas raamatukogule selle ettevõtmise eest tunnustust ning tänas meeldiva koostöö eest. Raamatukogud on head koostööpartnerid ka kohalikele kunstnikele ning kunstikoolidele – on

ju raamatukogu parim näituse koht! Traditsiooniks on saanud, et Pärnu Keskraamatukogu näitusepinnad on alati üheks osaks ülelinnalistel kunstifestivalidel – FotoFest, InAugust jm.

2019. aasta septembris toimus Pärnus esmakordselt ka valgusfestival Öövalgus, mille üheks koostööpartneriks oli Pärnu Keskraamatukogu. 2020. aastal toimub üks valgusetendus ka raamatukoguhuone seintel.

Pärnu Keskraamatukogu lasteosakond võttis juba mitmendat aastat järjest osa linna huvitegevuste messist Huvikas. Stendi, flaierte ja messimänguga tutvustati Pärnu Kaubamajakas raamatukogu sügis-talvist huvitegevusprogrammi. Lapsed said proovida joonistamist 3D pliiatsitega ja graafikalaual. Pärnu Keskraamatukogu lasteosakond oli oma otsimismängude ja auhindadega kohal ka suvisel Rõõmsate Laste Festivalil.

Samuti osales Pärnu Keskraamatukogu seeniorite vabaaja messil, kus reklaamiti raamatukoguteenuseid, mis on mõeldud vanematele inimestele, jagati lugemissoovitusi ning anti ka seenioritel võimalus katsetada 3D pliiatsitega joonistamist.

Esmakordselt toimus „Maale elama!“ aktsioon, milles ka raamatukogud osalesid. Näiteks Pärnu-Jaagupi raamatukogus oli ürituse staap ja külastusmängu alguspunkt. Lahendati raamatukoguhoidja koostatud viktoriini, mis tutvustas kohalikku elu-olu. Osales 110 inimest.

Olulisteks koostööpartneriteks on kujunenud ka hooldekodud ja eakate keskused. Pärnu Keskraamatukogu käis Tammiste hooldekodu hoolealustele tutvustamas 3D pliiatseid, Bee- ja BlueBote. Samuti on mitmed hooldekodu elanikud ka koduteeninduse kliendid. Ka Pootsi raamatukogus on paranenud koostöö hooldekoduga ja hooldekodu elanike lugemus on suurenenud.

Hästi sujub koostöö noorte vabaajakeskustega, Pärnu Noorte Vabaajakeskuse suvise kultuurilaagri osalised veetsid päeva raamatukogus, kus neile tutvustati raamatukogu teenuseid, salajasi paiku ning päeva lõpetas raamatukoguteemaline nutimäng KAHOOT keskkonnas.

Pärnu Keskraamatukogu kõrvalhoonesse seab 2020. aastal end sisse uus innovaatiline noortekeskus HUUB, mille eestvedajatega on juba kohtunud ning koostööplaane arutatud.

Raamatukoguhoidjad koguvad ja säilitavad piirkonna koduloolist materjali. Väandras asub muuseumituba, milles asuvate fotode süstematiseerimist alustati Väandra tänavate kartoteegi koostamisest. Fotod skaneeriti ja laeti Ajapaik.ee-sse. Väandra noorte innovatsioonimalev skaneeris raamatukogus ajaloolisi fotosid ja koostas neist näituse „Enne ja nüüd“, mida koostöös Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskusega raamatukogus eksponeeriti. Lisaks toimus Väandra Raamatukogus sügisvaheajal kokandusring noortele.

Paikuse raamatukogu osales koostööpartnerina Raeküla Vanakooli Seltsi projektis „Raamatukogud, muuseumid, noored“.

Koostööpartneritest ei saa märkimata jätta koole ja lasteaedasi. Raamatukogudes käiakse kohapeal tutvumas uute raamatute ja näitustega. Raamatukoguhoidjad korraldavad õpilastele mälumänge, infootsingu koolitusi, töötubasid. Näiteks Tõstamaa raamatukoguhoidja valmistab emakeelepäeval Tõstamaa keskkoolis ette vanade sõnade mängu „Mis on undruk, kemmerg, tuhhlid jne“.

Raamatukogud ja raamatukoguhoidjad on ka kohaliku kultuuripärandi säilitajad ja kogukonnakeskused. Koduloolaste kokkusaamised toimuvad Uulu, Võiste, Aruvälja, Pärnu-Jaagupi, Tõhela, Tuudi raamatukogudes.

Aruväljale rajati raamatukoguhoidja eestvedamisel mälestuspingid kohaliku külalauliku Martin Soobergi 180. sünniaastapäevaks ja rahvatantsu- õpetaja Elma Killingu 80. juubeliks. Sindi uue raamatukoguhoonde ette paigutati mälestuspink kirjanik Tiit Tarlapile.

Populaarsetel kodukandi-, vallapäevadel oli raamatukogudel suur roll. Koostati väljapanekuid, koguti mälestusi jne.(Tõhela, Tõstamaa, Rääma)

Esmakordselt osales Pärnu Rääma linnaosa päevadel ka Rääma haruraamatukogu – raamatukogus oli üleval näitus fotodest, mis kajastasid piirkonna ajalugu ja lähiminevikku.

Are topoteegi varamu täienes ning aasta lõpuks oli topoteegis 1113 fotot ja dokumenti. Are kooli 190. juubeliks koostas raamatukoguhoidja ajaloolistest ja uuema aja fotodest slaidikava ja vilistlaste kokkutulekuks meelelahutusliku mälumängu „Kontrolltöö”.

Koostöös koduloolase Henn Saarega valmis Võiste raamatukoguhoidjal näitus „145 aastat Konstantin Pätsi sünnist”, mis leidis kajastamist ka Pärnu Postimehe veebilehes.

Pärnu-Jaagupi raamatukogus on püsinäitus kohaliku kodu-uuriija Sergei Seelandi loomingust.

Libatse Raamatukogu loodud on Edasi kolhoosi ajalugu kajastav Facebooki leht „Edasi kolhoosi ajalugu“. 2019. aasta lõpuks oli leheküljel jälgijaid 506.

Põhja-Pärnumaa Raamatukogu direktor viis läbi Vändra piirkonnas koduloolisi ekskursioone.

Kõmsi Raamatukoguhoidja võtab osa Hanila Muuseumi Seltsi tööst ja on giidiks Hanila kiriku külastajatele.

Raamatuklubi käib koos Pärnu Keskraamatukogus, Metsküla, Koonga, Varbla, Kaisma, Sauga, Kõmsi, Lõpe, Pärnu-Jaagupi, Lihula raamatukogus. Ajakirja „Naisteleht” kvartaliliselt „55+” avaldati vahva lugu Metsküla raamatuklubi tegevusest, Pärnu Keskraamatukogu raamatuklubist kirjutati Õhtulehes.

Raamatukogud on elukestva õppe keskused – paljud maakonna raamatukogud viivad läbi individuaalseid nutiabi koolitusi senioritele. Paikuse raamatukogus käib koos inglise keele kursus, Pärnu Keskraamatukogus saksa keele vestlusring. Sindi raamatukogus on igal teisipäeval käsitööõpiring, mida juhendab vabatahtlik ja toimus kokanduskursus „Suupisted soolaste rullidega“. Surjus on kord kuus keraamika õpituba, kus osaleb keskmiselt 10-12 inimest, TÕNi raames toimus fototöötamise õpituba. Suigus toimusid töötoad, kus punuti korve, valmistati seepe ja küünlaid ja kuulati loengut tervislikest suupistetest. Libatses õpiti vitspunutiste tegemist. Pärnu Keskraamatukogus toimusid kaardivalmistamise töötoad ja meisterdati mesilasvahast küünlaid.

2019. aastal toimus Pärnumaa raamatukogudes ka hulgaliselt kohtumisi kirjanikega. Pärnust pärit Rein Veidemann esitles oma triloogia kolmandat romaani „Piimaring“ Pärnu Keskraamatukogus, Koongas ja Lihulas. Heli Künnapas kohtus Pärnjõe, Kaisma, Are, Sindi, Sauga ja Urge lugejatega. Vatla raamatukogus toimus kohtumisõhtu kohaliku kirjutaja Anni Peaga. Vändras käis Valdur Mikita. Lastekirjanikest külastasid Pärnumaa raamatukogusid Anti Saar, Mika Keränen, Kätlin Vainola, Markus Saksatamm jt.

Kristiina Ehini ja Silver Sepa laulude ja luuletuste õhtu toimus Pärnu-Jaagupi ja Vihtra raamatukogus. Pärnjõe Raamatukogu 90. juubelit tähistati Silver Sepa kontserdiga, kus külaliseks ka näitleja-luuletaja Elle Eha-Are.

III Treimani raamatusõprade päeval tähistati põlisrahvaste ja eesti keele aastat, kohtuti lastekirjanik Mika Keräneniga, autoga Aafrikas rännanud Tarmo Tamminguga. Slawomira Borovska Peterson Poola Suursaatkonnast viis läbi laste õpitoa, kus prooviti paberlillede valmistamist ja masurkakookide kaunistamist.

Raamatukogude ruume kasutatakse kohtumisõhtute, koosolekute ja õpitubade läbiviimiseks, kohtumiseks vallarahvaga. Ajalootunni “Minna ei tahtnud, jääda ei saanud“ viis Sindis läbi „Meritsi maailma läinud eestlaste lood“ sarja autor Enn Hallik.

Heli Tombaku terviseloengut kuulati Toris ja Urgel, Tanel Talvega kohtuti Libatses ja maailmarändur Fileppaga Argentiinast Treimanis. Euroopa päeva puhul oli Sindi raamatukogus külaliseks Marianne Mikko. Koongas esines Liina Kääri teemal „India muljed – kultuuritundlikkuse proovikivi“ ja kohtuti fotograaf Eve Kääriga.

Mälumänge korraldavad ja küsimusi koostavad –Are, Pärnjõe, Sauga, Kõmsi, Saulepi, Võiste raamatukoguhoidjad.

Populaarsust kogub lauamängude mängimine raamatukogus (Pärnu Keskraamatukogu, Vihtra, Pärnjõe, Lindi, Varbla).

Raamatukogud pakuvad võimalust kogukonna liikmetel tutvustada oma hobisid. Nii oli Võiste raamatukogus vaatamiseks Rein Kaupmehe loodusfotode näitus ja Lilian Öisi fotonäitus „Fotosilm näpu vahel metsas, rabas, mere ääres...“. Pärnu-Jaagupi raamatukogus eksponeeris oma maale kohalik kunstnik Marju Lorentson. Ares olid väljas fotonäitus „Maaelu võlud“, Margus Pajo fotonäitus „Are kevadised hetked“, Mait Rebase maalide näitus „Portreed kuulsatest meestest“, Kersti Põdra keraamikanäitus.

Raamatukogupäevade ajal toimunud üritusel „Tuntud inimene raamatukogus“ proovisid kätt raamatute laenutamisel – külaline Soomest Petri Tiusanen (Vatla), Ares huvikeskuse kultuurijuht Vilja Alamaa, Kaisma raamatukogus Kergu Algkool-Lasteaia direktor Imbi Uulimaa, avatud noortekeskuse juhataja Reelika Rüütli (Sauga), Tori raamatukogus põhikooli direktor Pille Usin, Väandras Põhja-Pärnumaa vallavanem Jane Mets, Sindis gümnaasiumi õpetaja Made Uiga ja Kõmsi raamatukogus lasteaed-alkkooli õpetaja Aaret Orulepa.

Vändra piirkonna aktiivsetele lugejatele toimus traditsiooniline ekskursioon Tartu- ja Mulgimaale.

4.6.2 riiklikul tasandil

2019. a veebruaris alustas Pärnu Keskraamatukogus oma tegevust Integratsiooni Sihtasutuse Tallinna eesti keele maja poolt ellu viidud keelekohvik - suhtlemiskoht eesti keelt võõrkeelena kõnelevatele pärnumaalastele. Keelekohviku läbiviija laenutas pea iga kord kohviku tarbeks mõne lauamängu, suvisesse perelaagrisse õuemänge ja muid eesti keele õpet toetavaid teavikuid. Selle koostöö tulemusena on lisandunud eesti keelt võõrkeelena kõnelevaid lugejaid, kes on leidnud tee raamatukokku ja muuhulgas laenutavad ka eesti keele õpikuid.

Erialaselt osalevad Pärnumaa raamatukoguhoidjad aktiivselt ERÜ töös – Pärnu Keskraamatukogu on ERÜ toetajaliige; ERÜ juhatuses on 3 Pärnumaa raamatukoguhoidjat.

Lisaks on Pärnumaalt ka ERÜ lasteraamatukoguhoidjate sektsiooni juhataja ja Pärnumaa raamatukoguhoidjad on esindatud ERÜ maaraamatukogude sektsioonis.

Pärnu Keskraamatukogu oli ERÜ koostööpartneriks teabepäeva „Kohalik omavalitsus ja raamatukogu“ ning maaraamatukoguhoidja päeva korraldamisel. Üleriigiline lasteraamatukoguhoidjapäev toimus Paikuse haruraamatukogus.

Pärnumaa raamatukogud (Pärnu Keskraamatukogu, Varbla, Vihtra, Sindi, Pootsi, Sauga, Are, Pärnu-Jaagupi, Vändra, Surju) osalesid aktiivset ERÜ ja Riigi Infosüsteemi Ameti korraldatud nõuandepäeval „Ole IT-vaatlik“, kus lugejatele pakuti abi küberturvalisuse küsimustes.

Kirjanike tuuri "Sõnaränd" raames esinesid Lihula ja Varbla raamatukogus Jelena Skulskaja, Kaarel B Väljamäe ja Adam Cullen.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse Lugesisu programmis osalevad Paikuse, Tõstamaa, Sindi, Are, Audru, Häädemeeste, Sauga, Suigu, Tori, Uulu ja Võiste raamatukogud.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Pärnu Keskraamatukogu osales septembrist 2018 maini 2019 NordPlus projektis „Age should not Be a Limit: Teaching Digital Skills for Elderly People“. Projektis osalesid Pärnu Keskraamatukogu, Tammiste Hooldekodu, O. Lutsu nimeline Tartu Linnaraamatukogu Eestist; Tampere linnaraamatukogu Soomest; Utena ja Vilniuse keskraamatukogud Leedust. Projektikohtumistel tutvuti erinevate asutuste koostöövõimalustega eakatele digioskuste õpetamisel ja erinevate riikide edulugudega sel teemal. 2019. aastal toimusid projektikohtumised Leedus ja Tartus.

Olulised on ka kogemused, mis saadakse välismaa raamatukogusid külastades. Augustis külastasid Pärnumaa raamatukoguhoidjad Oodi raamatukogu. Pärnu Keskraamatukogu direktor, turundusjuht ja teeninduse peaspetsialist külastasid Dublini raamatukogusid ja tutvusid Iirimaa ühtse raamatukoguvõrguga. Pärnu Keskraamatukogu turundusjuht tutvus Norras Bergen piirkonna rahvaraamatukogudega ja teenuste ning koolitustega, mida raamatukogud korraldavad sisserändajate lõimumiseks Norra ühiskonda.

Oluline on, et raamatukoguhoidjad saaksid osaleda rahvusvahelistel kongressidel. Pärnu Keskraamatukogu turundusjuht osales IFLA kongressil Ateenas.

Pärnu-Jaagupi raamatukoguhoidja ja Pärnu Keskraamatukogu turundusjuht osalesid ERÜ juhatuse ja maaraamatukogude sektsiooni õppereisil Brüsselisse. Sindi linnaraamatukogu lasteteeninduse spetsialist käis ERÜ lasteteeninduse sektsiooni õppereisil Stockholmis.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Peamised koolitused, mida raamatukogud pakuvad on seotud digioskustega ning infootsinguga.

Pärnu Keskraamatukogu infootsingukoolituste sihtrühmad on Pärnu linna- ja maakonna koolide 6.-12. klasside õpilased. Info tundide läbiviimise kohta on üleval raamatukogu kodulehel ja saadetakse kooliaasta alguses koolide õppejuhtidele. Kokku viidi läbi 16 infootsingutundi 202 osalejale. Lisaks toimus kaks klassiekskursiooni koos teatrilase kirjanduse tutvustamisega.

Elukestvat õpet toetavad raamatukogud jätkuvalt individuaalsete nutiabi koolitustega seniorlugejatele. Pärnu Keskraamatukogu pakkus septembrist maini kord kuus nutiabi lugejatele, kes ei tule toime oma nutiseadmetega või süle- ja lauarvutiga või on neil tekkinud

lihtsalt küsimusi, millele ise vastuseid ei leia. 2019. aastal sai nutiabi 49 inimest. Lisaks juhendasid ja õpetasid Pärnumaa raamatukogude töötajad arvutikasutust jooksvalt vastavalt vajadusele 2019. aastal 2429 korral (2018.a 1389).

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Info Pärnumaa raamatukogude kohta saab kõige paremini kätte [Pärnu Keskraamatukogu kodulehelt](#), iga raamatukogu juurest viivad lingid kas konkreetse raamatukogu kodulehele või valla lehele, kus on kajastatud peamine info raamatukogu kohta. Pärast haldusreformi on oma kodulehed saanud [Tori Valla Raamatukogu](#) ja [Põhja-Pärnumaa Raamatukogu](#). Lääneranna Raamatukogu ja Häädemeeste Raamatukogu info leiab valla kodulehelt ja FBst.

Enamusel Pärnumaa raamatukogudel on sotsiaalmeedia konto. Pärnu Keskraamatukogu FB kontol on 2177 jälgijat, Instagrami kontol 414. Tori Valla Raamatukogu FB lehel on 503 ja Instagrami kontol 120 jälgijat. Sotsiaalmeedia on kiireim ja mugavaim keskkond raamatukogu tegemiste tutvustamiseks.

Maaraamatukogude puhul on väga oluline, et raamatukogude tegemisi kajastatakse kohalikes vallalehtedes. Tori Valla Teatajas ilmus aasta jooksul 2 artiklit, mis kirjutatud raamatukogutöötajate poolt. Kirjutistes kajastus raamatukogus läbiviidud üritus nii sõnas kui pildis. Samuti ilmusid alati ajalehes ürituste kuulutused. Külauudistes kajastas raamatukogude tegemisi kohalik kirjamees Urmas Saard.

Pärnu Keskraamatukogu ja maakonna raamatukogude tegemisi kajastab ka Pärnu Postimees.

2019. aastal kujundati Pärnu Keskraamatukogule roll-up, kus on ära toodud raamatukogu põhiteenused ja mida on hea messidele jm üritustele kaasa võtta.

4.9 Andmebaasid.

2019. a uusi andmebaase juurde ei ostetud. Kasutusel on Pärnumaa kodulooline artiklite andmebaas, mis on kättesaadav kodulooportaalis ja URRAMi e-kataloogi artiklite osas .

Koduloolisse andmebaasi lisandus 2019. a 85 kirjet, kokku sisaldab andmebaas 46120 artiklikirjet.

5. 2020. aasta tegevused

2020. aastal on plaanis mitme Pärnumaa raamatukogu kolimised uutesse ruumidesse – Lääneranna raamatukogu Koonga haruraamatukogu kolib amortiseerunud ruumidest koolimajja. Häädemeeste raamatukogu Kabli haruraamatukogu peaks kolima tagasi renoveeritud külamajja – tõenäoliselt palju väiksematesse ruumidesse ja väiksema koguga. Massiaru haruraamatukogus on vald soosinud remonttööde tegemist, see jätkub ka tuleval aastal. Massiaru raamatukogu tulevik paistab pisut kindlam, kuid Kabli haruraamatukogu tuleviku suhtes ei ole veel kindlat seisukohta võetud.

Tori Valla Raamatukogu Sindi haruraamatukogu uue maja avamine peaks toimuma 1. mail. Raamatukogus saab olema rohkem ruumi erinevate tegevuste pakkumiseks nii lastele kui täiskasvanutele, laheneb probleem liikumispuudega inimeste pääsuks raamatukokku. Mõttes on teha vallavalitsusele ettepanek luua Tammistesse haruraamatukogu ja Urgele jätta

välis teeninduspunkt. Samuti käivad läbirääkimised Tori haruraamatukogu ja Tori kooliraamatukogu ühendamiseks. Loodetavasti saab valmis ja valla poolt kinnitatud Tori Valla Raamatukogu arengukava.

Lääneranna Raamatukogus on kasutusel nii URRAM (Varbla, Saulepi, Koonga, Lõpe) kui RIKS (Lihula, Kirbla, Tuudi, Kõmsi, Virtsu, Metsküla, Vatla), 2020. aastal on plaanis kõik raamatukogud viia üle URRAMile. See lihtsustaks nii vallasisest kui maakonna raamatukogude vahelist RVLi (kõik Pärnumaa raamatukogud kasutavad URRAMit).

Põhja-Pärnumaa valla raamatukogudes on plaanis korraldada 2020. aasta algul lugejate rahuloluküsitlus, mis on ka üheks sisendiks arengukava koostamiseks, mis peaks valmima maikuuks.

Põhja-Pärnumaa vallas (endise Vändra valla ja alevi aladel) toimub mais Pärnumaa maaraamatukoguhoidjate traditsiooniline 2-päevane seminarlaager, mis on pühendatud digikultuuriaastale.

2019. aastal Pärnu Keskraamatukogu lasteosakonna poolt kogu maakonna lapsi lugema ärgitav projekt „Karutemp 2020“ lõpetatakse kevadel ülemaakonnalise tembutajate kokkusaamisega, kuhu kutsutakse ka üks tuntud lastekirjanik.

2020. aastal on Pärnu Keskraamatukogul plaanis hakata ette valmistama RFIDle üleminekut – kaardistatakse kogu protsess ja vajadused ning esitatakse linnavalitsusele taotlus rahastuse saamiseks. Pärnu Keskraamatukogule on RFIDle üleminek väga oluline, see aitaks kaasajastada teenuseid ning olla kasutajatele kättesaadav 24/7. Jätkuvalt on murekohaks Ranna haruraamatukogule uute ruumide leidmine. 2020. aasta jooksul on plaanis paigutada kõikidesse haruraamatukogudesse tagastuskastid. Uue teenusena käivitub loodetavasti Pärnu Keskraamatukogu muusikaosakonna Pilliriiv (muusikainstrumentide kojulaenus).

Pärnu maakonnas jätkub raamatukogude tehnilise võimekuse parandamine ja uute teenuste arendamine lähtudes kasutajate ja kogukonna vajadustest. Töötatakse selle nimel, et igas eas inimesed tunneksid end raamatukogus hästi.

Koostajad

Maateeninduse peaspetsialist Lenna Eliste

Turundusjuht Krista Visas

Teeninduse peaspetsialist Marina Jantson

Direktor Heinike Sinijärv

/allkirjastatud digitaalselt/

3. märts 2020. a

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Pärnu Keskraamatukogu	100	2144	6850€
Häädemeeste raamatukogu	18	102	240€
Uulu raamatukogu	5	32	80€
Võiste raamatukogu	7	104	200€
Kihnu raamatukogu	3	13	80€
Kilingi-Nõmme raamatukogu	8	146	180€
Surju raamatukogu	7	42	75€
Lääneranna raamatukogu	18	250	750€
Põhja- Pärnumaa raamatukogu	16	456	722€
Tori valla raamatukogu	31	450	1830€

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Krista Visas (Pärnu Keskraamatukogu): aprillis ettekanne „The Digital ID of Estonians“ – Prantsuse raamatukogujuhtide juhtimise programmis osalejate delegatsioonile;

Mais – „Pärnu Keskraamatukogu osalemiskogemused erinevates projektides“ – Tartu O. Lutsu nim Linnaraamatukogu ettekandepäeval „Rahvaraamatukogud koolitajana“;

Oktoobris – „IFLA kongress Ateenas“ – ettekanne Pärnumaa raamatukoguhoidjatele; Maaraamatukoguhoidja päeva moderaator;

Novembris – „Dublini raamatukogud ja Iirimaa ühtne raamatukoguvõrgustik“ – ettekanne Pärnumaa raamatukoguhoidjatele.

Signe Peeker (Pärnu Keskraamatukogu): „Pärnu Keskraamatukogu teenused lastele. Uuem laste- ja erialakirjandus“ – ettekanne Pärnu lasteaiadepetajatele.

Helen Voogla (Kõmsi) andis valla kultuurikomisjoni koosolekul ülevaate raamatukogu tööst, oli giidiks Hanila kiriku külastajatele.

Ülle Toomla (Võiste) tutvustas emakeelepäeva puhul uuemat eesti kirjandust vanaemade klubi Tegusad Vanaemad liikmetele.

Evi Laarents (Treimani) andis ülevaate Treimani (Dreimansdorf) küla ajaloost Häädemeeste Keskkooli giidinduse õpilastele ja viis Raamatusõprade päeval läbi ajalootunni.

Malle Pajo (Are) tutvustas Are kooli lastevanemate koosolekul veebipõhist õppematerjali keskkonda OPIQ, viis läbi Are kooli laste lugemiskonverentsi ja korraldas mälumänge.

Ene Michelis ja Rita Raudsepp (Sindi raamatukogu) – Lugemisisu programmi tutvustavad tunnid Sindi Gümnaasiumi 1.-4. klasside õpilastele ja Sindi lasteaia vanemate rühmade lastele.

Rita Raudsepp (Sindi raamatukogu) – ülevaade ERÜ lasteraamatukoguhoidjate sektsiooni tegevusest ERÜ aastakoosolekul ja XVI lasteraamatukoguhoidjate päeval Paikusel;

Muinsuskaitse päevade raames ülevaade „Siis kui Ernst Peterson-Särgava veel Sindis elas“.

Ene Michelis (Tori valla raamatukogu) – „Kuidas läheb Tori valla raamatukogul?“ – ettekanne Pärnu Keskraamatukogu seminaril ja ettekanne Tori Vallavolikogu kultuurikomisjoni ees raamatukogu tööst.

Monika Jõemaa (Põhja-Pärnumaa raamatukogu) viis koostöös Vändra Kultuurimajaga läbi kultuuriloolise retke J. W. Jannseni radadel tema 200 sünniaastapäeva tähistamiseks, osales piirkonna kõneisikuna laulupeo tule teekonnal Torist kuni Sakala teeni koostöös Vändra Kultuurimajaga, tegi giidituuri Vändra alevis Pärnu fotoklubile, esines ettekandega „Raamatukogureform Põhja-Pärnumaa vallas“ ERÜ korraldatud infopäeval „Kohalikud omavalitused ja raamatukogud“ ja seminaril Pärnumaa raamatukoguhoidjatele Pärnu Keskraamatukogus. Koostööprojektide konkursi "Raamatukogud-muuseumid-noored" lõpuseminaril esines Monika Jõemaa ettekandega „Põhja-Pärnumaa piirkonna ajalooliste fotode digitaliseerimine, näituse „Enne ja nüüd“ korraldamine“.

Tõstamaa raamatukogu raamatukoguhoidja Marge Päästel esines kõnega kohaliku rahvalauliku Liisu Ork'u mälestuskivi avamisel.

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2019)
Pärnu Keskraamatukogu Lavassaare haruraamatukogu	Laevalgustuse parandamine ja elektrikilbi uuendamine
Lääneranna raamatukogu Kõmsi haruraamatukogu	Vahetati välja teenindusruumide valgustus

Lääneranna raamatukogu Lõpe haruraamatukogu	Paigaldati varikatus sissepääsu kohale
Häädemeeste raamatukogu Massiaru haruraamatukogu	Sanitaarremont
Tori valla raamatukogu Suigu haruraamatukogu	Lõpetati maaküttesüsteemi rekonstrueerimine
Uulu raamatukogu	Vahetati laevalgustus
Põhja-Pärnumaa raamatukogu Vahenurme haruraamatukogu	Vastavalt tuleohutuse eeskirjadele vahetati välja ukسلukud
Põhja-Pärnumaa Vihtra haruraamatukogu	Remonditi maakütte trass

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Häädemeeste raamatukogu	Kohtumine Mika Keräneniga	80
Häädemeeste raamatukogu	Kohtumine Heli Richardiga	20
Häädemeeste raamatukogu Treimani haruraamatukogu	Ajalootund Treimani küla ajaloost	12
Häädemeeste raamatukogu Treimani haruraamatukogu	Paberlillede ja masurkakookide valmistamise õpituba	40
Uulu raamatukogu	Pidu Põhjalas	10
Võiste raamatukogu	Emakeelepäevale pühendatud üritus lasteaialastele	29

Kihnu raamatukogu	Ettelugemispäev „Heal meelel ja ilusal keelel“	10
Kilingi-Nõmme raamatukogu	Unustamatu Edgar Valter	30
Surju raamatukogu	Lauamängupäev	8
Lääneranna raamatukogu Kirbla haruraamatukogu	Küpsetuspäev koos lugemisminutitega	9
Lääneranna raamatukogu Kõmsi haruraamatukogu	Emakeelepäev: uute sõnade väljamõtlemisvõistlus	30
Lääneranna raamatukogu Lihula haruraamatukogu	Made Balbati kohtumine Lihula lasteaia lastega	12
Lääneranna raamatukogu Vatla haruraamatukogu	Lauamänguõhtu	5
Lääneranna raamatukogu Virtsu haruraamatukogu	4.-5. klasside nuputamisvõistlus „Keelepusle“	11
Põhja-Pärnumaa raamatukogu	Kokanduskursus	60
Põhja-Pärnumaa raamatukogu	Vanade fotode digiteerimise töötuba	9
Põhja-Pärnumaa raamatukogu Pärnjõe haruraamatukogu	Ettelugemispäev: tähistame Siiri Laidla 60. juubelit	31
Põhja-Pärnumaa raamatukogu Pärnu-Jaagupi haruraamatukogu	Luulehommik raamatukogus: neljas klass luges Leelo Tungla luuletus, arutelu esituste üle	21
Põhja-Pärnumaa raamatukogu Suurejõe haruraamatukogu	Raamatukogu töö ja laenutuste tutvustamine 7.-9. klassile	24
Põhja-Pärnumaa raamatukogu Vahenurme haruraamatukogu	Hakkame santima	16
Tori valla raamatukogu Are haruraamatukogu	Emakeelepäeva tähistamine. Kohtumine Ilmar Tomuskiga	120
Tori valla raamatukogu Are haruraamatukogu	Kohtumine kirjanik Jaanus Vaiksooga	127
Tori valla raamatukogu Are haruraamatukogu	Hõimupäeva tähistamine koos Ungari rahvamuusikaansambliga	123

	Magosi ja lauljanna Bori Feketega	
Tori valla raamatukogu Are haruraamatukogu	Mälumängude koostamine ja läbiviimine Are Põhikoolis (kokku 14 mälumängu)	770
Tori valla raamatukogu Sauga haruraamatukogu	Emakeelepäeva viktoriin ja öölugemine	17
Tori valla raamatukogu Sindi haruraamatukogu	Osalemine lugemiskoerte programmis „Lugemine käppa“	56
Tori valla raamatukogu Sindi haruraamatukogu	Laste lugemisklubi „Lugemistuhin“	127
Tori valla raamatukogu Sindi haruraamatukogu	Öölugemine	17
Tori valla raamatukogu Suigu haruraamatukogu	Teeme Ära – Suigu lasteaias õueraamatukogu	10
Tori valla raamatukogu Suigu haruraamatukogu	3D pliiatsite töötuba	10
Tori valla raamatukogu Urge haruraamatukogu	Lasteaias meisterdamine – Eesti lipp	10
Pärnu Keskraamatukogu Jõõpre haruraamatukogu	Kõik lugema! (Loeme lilled õitsema!) – 1. klass	29
Pärnu Keskraamatukogu Jõõpre haruraamatukogu	Meile on saabunud jõulud	29
Pärnu Keskraamatukogu Lindi haruraamatukogu	Vanavanemate päev	19
Pärnu Keskraamatukogu Paikuse haruraamatukogu	Mobiili- ja internetivaba päeva tähistamine, lauamängude mängimine vahetundide ajal	300
Pärnu Keskraamatukogu Paikuse haruraamatukogu	Barbie päeva tähistamine. Barbie – 60: Nukunäitus, raamatunäitus, teematunnid algklassilastele ja lasteaiarühmadele	265
Pärnu Keskraamatukogu Paikuse haruraamatukogu	Lugemiskoer Jessy raamatukogus	16
Pärnu Keskraamatukogu Paikuse haruraamatukogu	Lastekirjanike tuur Paikuse raamatukogus. Külaskäisid Kairi Look, Kätlin Vainola ja illustraator Ulla Saar	230
Pärnu Keskraamatukogu Ranna haruraamatukogu	Raamatukogutunnid lasteaedadele	490

Pärnu Keskraamatukogu Tõhela raamatukogu	Perepäev	55
Pärnu Keskraamatukogu Tõstamaa haruraamatukogu	Nutivaba nädal	42
Pärnu Keskraamatukogu Tõstamaa haruraamatukogu	Ööraamatukogu	14
Pärnu Keskraamatukogu	Nutimäng 5. klassidele	64
Pärnu Keskraamatukogu	Kirjanduslik mälumäng põhikoolile: Lauludeks saanud luule	52
Pärnu Keskraamatukogu	Kirjanduslik mälumäng gümnaasiumile: Marie Under. Artur Alliksaar. Juhan Viiding	21
Pärnu Keskraamatukogu	Nutimäng „Tunne raamatukogu“ Pärnu Noorte Vabaajakeskuse loovus- ja kultuurilaagris osalejatele	55
Pärnu Keskraamatukogu	3D pliiatsitega joonistamise töötuba	35
Pärnu Keskraamatukogu	Bee- ja BlueBot robotite juhtimise töötuba	54
Pärnu Keskraamatukogu	Kohtumine Contraga – 8.-9. klasside õpilastele	135
Pärnu Keskraamatukogu	Kohtumine Anti Saarega	60
Pärnu Keskraamatukogu	Kohtumine Mika Keräneniga	70
Pärnu Keskraamatukogu	Teatri „pohybs&konsorten – mobiles Theater“ turnee Eestis – etendus „Grühvel“	82
Pärnu Keskraamatukogu	Autobahnspiel - Tallinna Goethe Instituudi poolt korraldatav saksa keelt ja kultuuri tutvustav mäng 5. klasside õpilastele	100
Pärnu Keskraamatukogu	Koolivaheaja pusletalgud	32
Pärnu Keskraamatukogu	Koolivaheaja töötoad	85
Pärnu Keskraamatukogu	Mürakarukool	425
Pärnu Keskraamatukogu	Karukäpaklubi	20
Pärnu Keskraamatukogu	Lugemiskoerad	232
Pärnu Keskraamatukogu	Loominguliste laste ring „Jutupaunikud“	75

Pärnu Keskraamatukogu	Kirjandusmäng 2019 – maakondlik võistlus	45
Pärnu Keskraamatukogu	Gulliveri Tomuski mäng	110
Pärnu Keskraamatukogu	Üleilmne jutuvestmise päev	116
Pärnu Keskraamatukogu	Suvine otsimismäng „Põnev Pärnumaa“	70
Pärnu Keskraamatukogu	Kohtumine Markus Saksatammega	75
Pärnu Keskraamatukogu	Maakondlik neljandate klasside ettelugemisvõistlus	45
Pärnu Keskraamatukogu	Meisterdamisväljakutse „Igale karule oma kampsun“	35
Pärnu Keskraamatukogu	Ettelugemispäev lasteaialastele	75
Pärnu Keskraamatukogu	Põhjamaade nädala etendus ja jututund „Pipi läheb poodi“	60
Pärnu Keskraamatukogu	Jõuluetendus „Jõulukülalised kosmosest“	140

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

2019. aastal moodustati 2 suurt valla keskraamatukogu: Tori ja Põhja-Pärnumaa valla raamatukogu. Raamatukoguteeninduses toimusid muudatused, mis vajasis sisseelamiseks aega. Esialgu tuli tegeleda organisatsiooniliste küsimustega, raamatukogud vajasis abi muudatuste sisseviimisel. Valdade keskraamatukogude direktoritele oli Pärnu Keskraamatukogu nõu ja jõuga abiks.

Kõigi maakonna omavalitsustega on sõlmitud igal aastal leping, mis sätestab hangitavate teavikute summa ja täienduskoolituse korraldamiseks tehtavad kulud. Pärnu Keskraamatukogu komplekteerib ja töötleb raamatuid 37-le raamatukogule ja peab arvestust riigi toetuse kasutamise üle. Raamatukogud saavad uusi raamatuid 2 korda kuus.

Pärnu Keskraamatukogu töötajad abistasid maakonna raamatukogusid inventuuride tegemisel ja kogude korrastamisel.

Pärnu Keskraamatukogu korraldas aasta jooksul erinevaid koolitusi, õppereise ja vahendas infot erinevate täiendkoolituste kohta. Samuti organiseeriti ja koordineeriti nii üle-eestilisi kui ka maakondlikke projekte lugemishuvi äratamiseks.

Keskraamatukogu kogus ja edastas vajalikku statistikat ning analüüsis maakonna rahvaraamatukogude tegevust.